

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยเรื่อง“การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม” มีเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ คือ

1. ความขัดแย้ง

- 1.1 ความหมายและประเภทของความขัดแย้ง
- 1.2 กระบวนการของความขัดแย้ง
- 1.3 วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- 1.4 การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

2. การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้นักเรียนในระดับประถมศึกษา

- 2.1 ความสำคัญของความขัดแย้ง ในหลักสูตร
- 2.2 วิธีการสอนในเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้ง
- 2.3 วิธีการสอนสำหรับส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง โดยการ

อภิปรายกลุ่ม

3. การอภิปรายกลุ่ม

- 3.1 ความหมายและลักษณะของการอภิปรายกลุ่ม
- 3.2 จุดมุ่งหมายของการอภิปรายกลุ่ม

4. วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวคิดของ Fountain

5. การแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล

6. การพัฒนาโปรแกรมการสอน

- 6.1 ความหมาย
- 6.2 ลักษณะของโปรแกรมการสอน
- 6.3 ตัวอย่างของโปรแกรมการสอน

7. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 7.2.1 งานวิจัยในประเทศ
- 7.2.2 งานวิจัยต่างประเทศ

ความขัดแย้ง

เมื่อคนหลายๆคนมาอยู่รวมกัน แล้วได้มีความสัมพันธ์กันอย่างไรอย่างหนึ่ง ก็อาจจะเกิดความขัดแย้งตามมาตราปใดที่มนุษย์ยังมีความแตกต่างกันอยู่ ซึ่งในบางกรณีเป็นเพียงปัญหาเล็กๆ แต่ อาจกลายมาเป็นปัญหาใหญ่ได้หากว่าไม่สามารถจะจัดการกับความขัดแย้งต่างๆที่เกิดขึ้นมาแล้วนั้น ให้จบสิ้นไป

ความหมายและประเภทของความขัดแย้ง

จากการศึกษาในเรื่องความขัดแย้ง ได้มีผู้ให้ความหมายของความขัดแย้งไว้ดังนี้ คือ พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายของคำ “ความขัดแย้ง” ว่าหมายถึง การไม่ลงรอยกัน โดยมีคำอธิบายคำว่า “ขัด” ว่าหมายถึง ไม่ทำตาม ฝ่าฝืน ขืนไว้ และให้ความหมายของคำว่า “แย้ง” ไว้ว่าหมายถึง ไม่ตรงหรือตรงร่อยเดียวกัน ด้านไว้ ทานไว้

ส่วนพจนานุกรมของเว็บสเตอร์ (Webster's Dictionary) ได้กล่าวถึง ความขัดแย้ง (conflict) ไว้ว่ามาจากภาษาละตินว่า *conflicere* ซึ่งแปลว่า การต่อสู้ การสงคราม ความพยายามที่จะเป็นเจ้าของ การเผชิญหน้าเพื่อมุ่งร้าย การกระทำที่ไปช่วยกันไม่ได้ในลักษณะตรงกันข้าม การไม่ดูถูกกันเมื่อมีความสนใจ ความคิดหรือการกระทำที่ไม่เหมือนกัน

นอกจากนี้ ได้มีนักการศึกษาทั้งจากในต่างประเทศและในประเทศหลายท่านได้ให้ความหมายของความขัดแย้งไว้ต่างๆด้วยกัน เช่น

Chung and Megginson (1981) ได้กล่าวไว้ว่า ความขัดแย้งคือการคืนรนต่อสู้เพื่อความ ต้องการ ความปรารถนา ความคิด ความสนใจของบุคคลที่ไปช่วยกันไม่ได้หรือที่เป็นตรงกันข้าม ความขัดแย้งเกิดขึ้นได้เมื่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต้องเผชิญกับเป้าหมายที่ไม่สามารถทำให้ทุกฝ่ายพอใจ

Trusty (1987) ได้กล่าวว่า ความขัดแย้งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นตามธรรมชาติระหว่างบุคคลที่มีเป้าหมายและจุดมุ่งหมายที่แตกต่างกันความแตกต่างเหล่านี้นำไปสู่ความขัดแย้ง (เสริมศักดิ์ วิชาถาวรณ, 2533)

Filley (1975) ได้กล่าวไว้ว่า ความขัดแย้งเป็นกระบวนการทางสังคม จะเกิดขึ้นก็เมื่อแต่ละฝ่ายมีจุดมุ่งหมายที่ไปช่วยกันไม่ได้และมีค่านิยมที่แตกต่างกัน ซึ่งความแตกต่างนี้มักเกิดจากการรับรู้มากกว่าที่จะเป็นความแตกต่างที่เกิดขึ้นจริงๆ

ส่วนทิสนา แคมมฉิ (2522) ได้ให้ความหมาย ของความขัดแย้งไว้ว่า หมายถึงสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นระหว่างบุคคล เมื่อมีความคิดเห็น หรือความต้องการแตกต่างกันโดยที่คู่กรณีไม่สามารถจะตัดสินใจหรือตกลงหาข้อยุติอันเป็นที่พอใจของทั้งสองฝ่ายได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น พอจะสรุปได้ว่า ความขัดแย้งของบุคคลเกิดจากการที่บุคคลสองฝ่าย ซึ่งมีความแตกต่างกันในเรื่องของความคิด ความรู้สึกหรือการกระทำต่างๆ และได้ตกอยู่ในสภาพการณ์ที่ไม่สามารถจะหาข้อยุติที่ทำให้ทั้งสองฝ่ายเกิดความพอใจได้

ประเภทของความขัดแย้ง

เนื่องจากความขัดแย้งเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นพลวัตอยู่เสมอ จึงยากที่จะแบ่งความขัดแย้งให้ออกจากกันได้อย่างเด็ดขาด ดังนั้นในการแบ่งประเภทหรือแบบของความขัดแย้งจึงได้มีนักการศึกษาหลายท่านได้แบ่งแบบของความขัดแย้งไว้หลายแบบแตกต่างกัน ทั้งนี้ก็ขึ้นอยู่กับเกณฑ์ที่ใช้ในการแบ่ง ซึ่ง Worchel and Cooper (1983 อ้างถึงในเสริมศักดิ์ วิชาลาภรณ์, 2533) ได้แบ่งแบบของความขัดแย้งไว้หลายแบบด้วยกัน จากเกณฑ์ต่างๆดังนี้ คือ

การแบ่งในแง่ของบุคคล อาจจะแบ่งได้ 2 แบบ คือ

1. ความขัดแย้งในบุคคล และ
2. ความขัดแย้งระหว่างบุคคล

การแบ่งในแง่ของการบริหาร อาจจะแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1. ความขัดแย้งในวิธีการและ
2. ความขัดแย้งในเป้าหมาย

การแบ่งโดยพิจารณาจากผลรวมที่ได้ อาจจะแบ่งได้เป็น 2 แบบ คือ

1. แบบ Zero-Sum Conflict คือ ถ้าฝ่ายชนะได้เท่าไรเมื่อรวมกับฝ่ายแพ้ที่เสียไปก็จะได้เท่ากับศูนย์
2. แบบ Non-Zero-Sum Conflict คือ มีผลออกมาโดยที่ผลรวมของผู้แพ้กับผู้ชนะได้ไม่เท่ากับศูนย์

สำหรับ Pheuman amd Bruehl (1982) ได้แบ่งความขัดแย้งตามสาเหตุการเกิดความขัดแย้ง ออกเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. องค์ประกอบด้านบุคคล เป็นสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดจากบุคคลหรือกลุ่มบุคคล
2. ประเด็นของการปฏิสัมพันธ์ เป็นสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดจากกระบวนการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล
3. สภาพองค์การ เป็นสาเหตุของความขัดแย้งที่เป็นผลของการใช้คนหรือทรัพยากรเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

ส่วน Fountain (1995) ได้แบ่งความขัดแย้งออกเป็น 3 ประเภทด้วยกัน ดังนี้ คือ

1. ความขัดแย้งที่เป็นเรื่องสิ่งของ เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นเมื่อมีคนสองคนหรือมากกว่าขึ้นไป ต้องการทรัพยากรอย่างเดียวกันและสิ่งนั้นมีอยู่ไม่เพียงพอที่จะแจกจ่ายได้อย่างทั่วถึง ทรัพยากรในที่นี้ไม่ได้หมายความเฉพาะว่าจะเป็นวัสดุ หรืออุปกรณ์เท่านั้นแต่ มีความหมายรวมไปถึงงบประมาณ ทักษะ ตำแหน่งหรือตัวบุคคล รวมอยู่ด้วย
2. ความขัดแย้งที่เป็นเรื่องของความรู้สึก เป็นความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในส่วนของความรู้สึก เช่น การรู้สึกจากความผิดหวัง การถูกปฏิเสธ หรือการกระทำอย่างไม่เอาใจใส่ เป็นต้น
3. ความขัดแย้งที่เป็นเรื่องของความคิด เป็นความขัดแย้งในส่วนที่เกิดจากความเชื่อ ค่านิยมที่บุคคล หรือ กลุ่มรู้สึกที่สำคัญและลึกซึ้งซึ่งบางครั้งอาจจะมาจากความเชื่อทางศาสนา วัฒนธรรม ประเพณีหรือระบบนโยบายที่ส่งผลให้คนนั้นๆ มีความเป็นปัจเจกบุคคลสูง

จากประเภทของความขัดแย้งต่างๆ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าประเภทของความขัดแย้งไม่ได้มีแน่นอนตายตัวแต่ขึ้นอยู่กับหลักเกณฑ์ที่นักการศึกษาคนนั้นๆนำมาใช้ การพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ที่วิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งประเภทของความขัดแย้งตามลักษณะเนื้อหาของความขัดแย้ง จากแนวคิดของ Fountain ที่ได้นำเสนอไว้ใน การเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับโลก (Global Education) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการสร้างความเป็นพลเมืองโลกให้กับผู้เรียนที่เรียนรู้ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเนื้อหาครอบคลุมกว่าประเภทความขัดแย้งอื่นๆอีกทั้งมีความเหมาะสมกับผู้เรียนในวัยประถมศึกษาที่ผู้วิจัยได้ใช้วิจัยในครั้งนี้

กระบวนการของความขัดแย้ง

ความขัดแย้งมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ต่อเนื่องกันและในกระบวนการของความขัดแย้งนั้นจะประกอบด้วย สถานการณ์ของความขัดแย้ง และขั้นตอนต่างๆของความขัดแย้ง มีนักการศึกษาที่กล่าวถึงกระบวนการของความขัดแย้งไว้ต่างๆกัน เช่น

Filley (1975) ได้เสนอแนะว่า กระบวนการของความขัดแย้งแบ่งออกเป็น 6 ขั้นตอน คือ

1. สภาพการณ์ก่อนการเกิดความขัดแย้ง เป็นลักษณะของสภาพการณ์ที่อาจปราศจากความขัดแย้งแต่จะนำไปสู่ความขัดแย้ง ซึ่งมีผลมาจากความสัมพันธ์ทางสังคม เช่น ความคลุมเครือของอำนาจ อุปสรรคในการสื่อความหมาย ความขัดแย้งเดิมที่ยังไม่ได้แก้ไข ฯลฯ
2. ความขัดแย้งที่รับรู้ได้ เป็นการรับรู้จากสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นของฝ่ายต่างๆว่ามีความขัดแย้งเกิดขึ้น

3. ความขัดแย้งที่รู้สึกได้ เป็นความรู้สึกของบุคคลที่เกิดความขัดแย้งขึ้นโดยอาจมีความรู้สึกว่าคุณถูกคุกคาม ถูกเกลียดชัง กลัว หรือไม่ไว้วางใจ
4. พฤติกรรมที่ปรากฏชัด การแสดงออกของบุคคลเมื่อรับรู้หรือรู้สึกว่ามี ความขัดแย้งเกิดขึ้นอาจแสดงความก้าวร้าว การแข่งขัน การโต้เถียง หรือการแก้ปัญหา
5. การแก้ปัญหาหรือการระงับความขัดแย้ง เป็นการทำให้ความขัดแย้งสิ้นสุดลง อาจโดยให้ทุกฝ่ายตกลงกันหรือให้ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งชนะ
6. ผลจากการแก้ปัญหา ผลที่เกิดขึ้นตามมาภายหลังจากการแก้ปัญหาคือความขัดแย้งแล้ว

Thomas (1976) ได้ให้ความเห็นว่าความขัดแย้ง เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นเป็นตอนๆ ในแต่ละตอนจะมีเหตุการณ์เกิดขึ้นตามลำดับ คือ

1. เกิดความคับข้องใจ (frustration) ของฝ่ายหนึ่งที่เกิดจากการที่ถูกอีกฝ่ายหนึ่งกระทำ การกระทำที่ก่อให้เกิดความคับข้องใจ เช่น ไม่เห็นด้วย ไม่ช่วยเหลือ คุกคาม เปรียบเทียบ ให้ร้าย เป็นต้น
2. เกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับความขัดแย้ง (conceptualization) ผลของความคับข้องใจจะทำให้เกิดมโนทัศน์เกี่ยวกับความขัดแย้งแต่การรับรู้ของบุคคลเป็นจิตวิสัยและมักจะลำเอียง และคนที่พบกับความขัดแย้งก็จะพยายามหาทางออก
3. แสดงพฤติกรรมออกมา (behavior) เมื่อเกิดความขัดแย้งขึ้นบุคคลจะแสดงพฤติกรรมออกมา ซึ่งอาจเป็นแบบการเอาชนะ การแข่งขัน การต่อรอง การร่วมมือ การหลีกเลี่ยง เป็นต้น
4. เกิดปฏิกิริยาของอีกฝ่ายหนึ่ง (reaction) เมื่อฝ่ายหนึ่งแสดงพฤติกรรมออกมาก็จะมีปฏิกิริยาของอีกฝ่ายหนึ่งที่มีต่อพฤติกรรมที่แสดงออกมานั้น ซึ่งอาจทำให้เพิ่มหรือลดความขัดแย้งก็ได้
5. ผลของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตามมา (outcome) ผลของความขัดแย้งที่เกิดขึ้นตามมานั้นหากทั้งสองฝ่ายพอใจวิธีการจัดการกับความขัดแย้งๆนั้นก็อาจสิ้นสุดลง ถ้าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่พอใจ มีความคับข้องใจ ผลของความขัดแย้งในตอนนี้จะทำให้เกิดความขัดแย้งได้ในคราวหน้าต่อไปได้อีก

วิธีการแก้ปัญหาคือความขัดแย้ง

ในการจัดการกับความขัดแย้งโดยพิจารณาถึงผลที่คู่กรณีจะได้รับนั้น Filley (1975) ได้จัดแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มยุทธวิธี คือ

1. วิธีการแบบชนะ-แพ้ (win-lose methods) เป็นวิธีที่ต่างฝ่ายพยายามดำเนินการทุกวิถีทางเพื่อให้ประสบผลสำเร็จตามที่ตนต้องการ การแก้ปัญหาแบบนี้มักจะมีจุดตรงที่ว่า ฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายชนะและอีกฝ่ายหนึ่งเป็นฝ่ายแพ้ วิธีดำเนินการสามารถทำได้หลายวิธี เช่น

1. 1 การใช้อำนาจ (authority)

1. 2 การคุกคามขู่เข็ญทั้งร่างกายและจิตใจ (mental or physical power)

เพื่อให้อีกฝ่ายหนึ่งยินยอม

1. 3 การใช้วิธีไม่แสดงปฏิกิริยาตอบสนอง (failure respond) เมื่อฝ่ายหนึ่งเสนอความเห็นออกมา อีกฝ่ายหนึ่งไม่แสดงอาการของการสนับสนุน ฝ่ายที่เสนอความเห็นขึ้นมาจะรู้สึกว่าการแพ้และ อีกฝ่ายจะรู้สึกว่าการชนะ

1.4 การใช้เสียงส่วนน้อย (majority rule) เช่น การลงคะแนนเสียง

1.5 การใช้เสียงส่วนมาก (minority rule) เช่น เมื่อฝ่ายหนึ่งเสนอความเห็นขึ้นมา หากไม่มีใครคัดค้านก็จะถือว่าสนับสนุน หรือการที่กลุ่มคนเล็กๆ นำให้กลุ่มทำตามแนวคิดของตน

การแก้ปัญหาเหล่านี้ มีส่วนคืออยู่ตรงที่ว่า ฝ่ายชนะจะได้รับผลประโยชน์เต็มที่ตามที่ตนมุ่งหวังเอาไว้ และการตัดสินใจเป็นไปได้อย่างเด็ดขาด ไม่ยืดเยื้อ โดยเฉพาะถ้าหากคู่กรณียอมรับในการเป็นผู้แพ้ของตน แต่ผลเสียของการแก้ปัญหาจากในวิธีการเหล่านี้ ทิศนา แจมมณี (2522) ได้ให้ความเห็นไว้ว่า วิธีการนี้ผู้แพ้มักจะไม่ค่อยยอมรับในความเป็นผู้แพ้ของตนและการแก้ปัญหาแบบนี้มักจะก่อให้เกิดความรู้สึกไม่พอใจหรือบางกรณีก็อาจเกิดเคียดแค้นพยาบาทและหาทางแก้แค้นกันในโอกาสต่อไป

2. วิธีการแบบแพ้-แพ้ (lose-lose methods) เป็นวิธีการที่ไม่มีฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งได้รับสิ่งที่ตนต้องการ หรือได้รับแต่เพียงบางส่วนเท่านั้น วิธีการนี้ตั้งอยู่บนข้อตกลงที่ว่า การได้รับบางสิ่งบางอย่างยังดีกว่าไม่ได้รับเสียเลย และการเลี่ยงความขัดแย้งเป็นสิ่งที่น่าปรารถนามากกว่าการที่ต้องมาเผชิญหน้ากัน วิธีการที่นิยมใช้มีดังนี้

2.1 วิธีการประนีประนอม (compromise)

2.2 การจ่ายหรือการลงทุนเพียงบางส่วน (side payment) เช่น การจ่ายเงินพิเศษให้คู่กรณีทำงานที่เขาไม่เห็นชอบด้วย

2.3 การใช้บุคคลที่สามเข้าดำเนินการ

2.4 การใช้กฎกติกา (rules) ที่มีอยู่หรือกำหนดขึ้นมาใหม่ เช่น ทั้งสองฝ่ายตกลงว่าจะตัดสินใจกันโดยการโยนหัว-ก้อย

3. วิธีการแบบชนะ-ชนะ (win-win methods) เป็นวิธีการที่ทั้งสองฝ่าย ต่างก็ได้ตามจุดประสงค์ที่ตนเองต้องการ โดยการร่วมมือกันแก้ปัญหา ซึ่งมี 2 วิธีการสำคัญ คือ การใช้การตกลงร่วมกันและการตัดสินใจแบบบูรณาการ (consensus and integrative decision-making methods) วิธีการตกลงร่วมกันใช้แก้ปัญหาโดยการเลือกวิธีการแก้ปัญหาจากวิธีต่างๆ ส่วนวิธีการตัดสินใจแบบ

บูรณาการนั้นเน้นกระบวนการตัดสินใจ การแก้ปัญหาวิธีนี้คู่กรณีจะต้องแสดงความต้องการของตนออกมา และพยายามสร้างบรรยากาศที่รับผิดชอบร่วมกัน เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายของทั้งสองฝ่าย โดยมุ่งเอาชนะปัญหามากกว่าการมุ่งเอาชนะซึ่งกันและกัน อย่างไรก็ตาม การแก้ปัญหาแบบนี้จะทำได้สำเร็จก็ต่อเมื่อ

3.1 ทั้งสองฝ่ายคิดว่า ความขัดแย้ง นั้นเป็นของธรรมดาที่อาจเกิดขึ้นได้ และเป็นสิ่งที่สามารถหาทางแก้ไขได้

3.2 ทั้งสองฝ่ายเปลี่ยนทัศนคติจาก การเอาชนะซึ่งกันและกันมาเป็นการช่วยกันเอาชนะปัญหา ซึ่งทัศนคตินี้จะเป็นแรงผลักดันให้ทั้งสองฝ่ายมุ่งประเด็นตรงไปที่ปัญหาว่า คือ อะไร จุดประสงค์หรือความต้องการที่แท้จริงของทั้งสองฝ่าย และวิธีการอะไรที่จะช่วยให้แต่ละฝ่ายได้สนองความต้องการของตน ซึ่งกระบวนการนี้จะตรงกันข้ามกับการที่ทั้งสองฝ่ายต่างจะเอาชนะกันและพยายามหาวิธีจะให้ตนเองอยู่เหนืออีกฝ่ายหนึ่ง ซึ่งในกรณีหลังนี้คู่กรณีจะไม่สนใจที่จะช่วยอีกฝ่ายหนึ่งแก้ปัญหาให้เขาได้บรรลุผลตามจุดมุ่งหมาย เหมือนกับที่ตนต้องการให้จุดมุ่งหมายของตนได้บรรลุผล

3.3 ทั้งสองฝ่ายมีความจริงใจที่จะบอกความต้องการของตนออกมาให้อีกฝ่ายหนึ่งทราบให้ชัดเจน เพราะสิ่งนี้จะป็นข้อมูลสำคัญในการนำไปใช้แก้ปัญหา

3.4 ทั้งสองฝ่ายมุ่งความสนใจไปในเรื่องของการหาข้อมูลเพิ่มเติมที่จะมาช่วยในการตัดสินใจหาวิธีการให้แต่ละฝ่ายบรรลุผลตามที่ตนต้องการ

3.5 ทั้งสองฝ่ายพยายามหลีกเลี่ยงการใช้คะแนนเสียงตัดสินหาข้อยุติ เพราะการลงคะแนนเสียงนั้น มักจะนำไปสู่ผลแบบ แพ้-ชนะได้

3.6 ทั้งสองฝ่ายหลีกเลี่ยงไม่แสดงพฤติกรรมที่เห็นแก่ตัวทำให้ผู้อื่นเสียผลประโยชน์ในทางตรงกันข้าม แต่ละฝ่ายจะเอาใจใส่กันและกัน และช่วยกันจนได้ข้อยุติที่พอใจ

สำหรับเทคนิคในการแก้ปัญหาแบบวิธีชนะ-ชนะ แบบต่างๆที่มีผู้เสนอไว้มีดังนี้ คือ

1. การแก้ปัญหาแบบเป็นกระบวนการ (a nine-step problem-solving model)

ซึ่งนำเสนอโดย Jones and Pfeiffers (1980 อ้างถึงในเสริมศักดิ์ วิชาตากรณ์, 2533) จะประกอบด้วย ข้อตกลงเบื้องต้น และมีขั้นตอนของการแก้ปัญหา 9 ขั้นตอน คือ

ข้อตกลงเบื้องต้น

- ขอมรับว่ามีปัญหา
- ตัดสินใจที่จะแก้ปัญหา

การแก้ปัญหา 9 ขั้นตอนมีดังนี้

การกำหนดปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีการที่จะใช้แก้ปัญหา การกำหนดทางเลือก การทดสอบความเป็นไปได้ของทางเลือกต่างๆ การตัดสินใจเลือกทางเลือก การวางแผนเพื่อปฏิบัติ การปฏิบัติตามแผน การประเมินผล และการติดตามผล

2. การตัดสินใจแบบผสมผสาน (Integrative Decision-Making) หรือ IDM เป็นวิธีการแก้ปัญหาที่ Fryley (1983) นำเสนอไว้ มีองค์ประกอบดังนี้ คือ

ทบทวนและปรับสภาพความสัมพันธ์ ทบทวนและปรับการรับรู้ ทบทวนและปรับทัศนคติ การกำหนดปัญหา การแสวงหาทางเลือก และการตัดสินใจแบบมีความเห็นสอดคล้องกัน

3. กระบวนการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามกระบวนการ 6 ขั้นของ Dewey (อ้างถึงใน ฮาร์สันหวี, 2534) มีดังนี้ คือ

การนิยามปัญหา การหาวิธีการแก้ปัญหา การประเมินวิธีแก้ปัญหา การตัดสินใจเลือกวิธีแก้ปัญหา การนำวิธีการแก้ปัญหาไปปฏิบัติ และการประเมินผล

4. วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งจากการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain คือ

1. การระบุความต้องการ/ความจำเป็นของกลุ่มขัดแย้ง

ในขั้นนี้นักเรียนจะต้องบอกความต้องการและความจำเป็นของกลุ่มขัดแย้งเพื่อจะารู้ถึงความต้องการหรือความจำเป็นของกลุ่มขัดแย้ง

2. การอธิบายปัญหา

เป็นการกำหนดลักษณะของปัญหาที่เกิดขึ้นว่าคืออะไร

3. การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา

การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยการสร้างทางเลือกจากการระดมพลังสมองของสมาชิกหลายๆคนให้ได้หลายความคิดหลายแนวทาง โดยไม่มีการตัดสินใจ วิจารณ์ หรือประเมินใดๆเพื่อรวบรวมทางเลือกให้มากที่สุด

4. การประเมินทางเลือก

ประเมินทางเลือกในการแก้ปัญหาโดยพิจารณาข้อดี-ข้อเสียของทางเลือกแต่ละแนวทางที่เลือกมาจากในขั้นตอนที่ 3

5. การเลือกทางเลือกในการนำไปใช้ในการแก้ปัญหา

ขั้นตอนนี้จะเป็นการเลือกทางเลือกที่ดีที่สุดหลังจากได้ประเมินมาจากขั้นตอนที่ 4 แล้วเลือกทางเลือกมา 1 ทางเลือก เพื่อจะนำไปใช้ในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งนั้นๆ

6. การตรวจสอบทางเลือกที่ใช้ในการแก้ปัญหา

หลังจากตัดสินใจเลือกทางเลือกที่จะนำไปใช้แก้ปัญหาในขั้นตอนที่ 5 แล้วก็จะมีการตรวจสอบทางเลือกที่ใช้แก้ปัญหาเพื่อให้แน่ใจว่าทางเลือกนั้นจะสามารถทำให้ความขัดแย้งนั้นจบสิ้นไป

จากรูปแบบวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งต่างๆที่ได้กล่าวมาจะเห็นได้ว่าวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain เป็นรูปแบบที่เหมาะสมกับการนำไปใช้ในการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้กับผู้เรียน ซึ่งรูปแบบการแก้ปัญหาดังกล่าวนี้ ฟาวเท็นได้เสนอไว้ ในการเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับโลก (Global Education) ส่วนรูปแบบการแก้ปัญหาอื่น ๆ นั้นเหมาะกับการนำไปใช้ในสถานการณ์จริงซึ่งต้องอาศัยประสบการณ์และเวลาในการฝึก การแก้ปัญหาพอสมควร

การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลใน 2 ลักษณะ คือ การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาและการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาในเรื่องความขัดแย้ง

การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา

จากการศึกษาข้อมูลเกี่ยวกับ การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหา จากงานวิจัยและตำราต่างๆ พบว่า การวัดความสามารถในการแก้ปัญหาที่ใช้กันอยู่นั้น นิยมวัดความสามารถในการแก้ปัญหาโดยใช้แบบทดสอบแบบอัตนัยประยุกต์ (เอ็มอีคิว) ลักษณะของแบบทดสอบจะเป็นการกำหนดสถานการณ์ที่เป็นปัญหาและจะมีคำถามแทรกเป็นระยะ ในหน้าถัดไปก็จะให้ข้อมูลเพิ่มเติมและมีคำถามแทรก จนถึงสถานการณ์สุดท้าย ข้อมูลที่ให้เพิ่มจะบอกให้รู้ว่าคำตอบที่ผ่านนั้นถูกหรือผิด ถ้าตอบผิดก็จะได้ใช้ข้อมูลที่ให้ใหม่เปลี่ยนแปลงทางเลือกเก่าซึ่งผิดไปสู่ทางเลือกใหม่ได้และการสอบในแต่ละหน้าก็จะมีการกำหนดเวลาที่ใช้สอบด้วย ลักษณะรูปแบบของแบบสอบแบบ เอ็มอีคิว เป็นดังนี้ คือ

กรณีศึกษา

คำถาม

คำตอบ

.....

.....

เวลา นาที เวลาสะสม นาที	ให้แน่ใจว่าทำเสร็จแล้วจึงพลิก ไปทำหน้าถัดไปเพราะไม่ สามารถพลิกกลับมาดูได้อีก	หน้า
		ชื่อ
		เลขที่สอบ

งานวิจัยของแบบทดสอบแบบ เอ็ม อี คิว เช่น งานวิจัยของ พวงแก้ว ปุณยภนิก (2531) เรื่อง แบบทดสอบอัตนัยประยุกต์ (เอ็มอีคิว) เพื่อใช้วัดทักษะการแก้ปัญหาและงานวิจัยของทิพย์วรรณ มุทธทองชุน (2534) เรื่องการพัฒนาแบบสอบแบบสอบแบบ เอ็มอีคิว เพื่อพัฒนาความสามารถในการแก้ปัญหาสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาในเรื่องของความขัดแย้ง

การประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาในเรื่องของความขัดแย้งจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศ พบว่างานวิจัยส่วนใหญ่ที่เกี่ยวกับเรื่องความขัดแย้งจะเป็นแบบทดสอบซึ่งเป็นลักษณะของการศึกษาพฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งของบุคคลมากกว่าการใช้แบบทดสอบประเมินความสามารถในเรื่องของการแก้ปัญหาคความขัดแย้งโดยตรง และสำหรับลักษณะของการประเมินความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งจากงานวิจัยที่มีอยู่นั้น เป็นการวัดความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง จากการพิจารณาลักษณะพัฒนาการในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งตามรูปแบบของเซเลแมน (Saleman's Stage Model) ซึ่งจำแนกจากยุทธศาสตร์ของความขัดแย้งที่ Shantz and Shantz (1985) แบ่งไว้เป็น 27 ประเภท จากที่มีปรากฏในงานวิจัย เรื่อง Conflict Resolution Ability of Children With Specific Languages Impairment and Children With Normal Languages จากงานวิจัยของ Steven and Bliss (1995) โดยมีลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นสถานการณ์สมมติและการแสดงบทบาทโดยสมมติจากสถานการณ์สมมตินั้น และนำมาวิเคราะห์ความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง ในขั้นตอนตามที่มีปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาของ Shantz and Shantz ดังในตารางต่อไปนี้คือ

ตารางที่ 1 ลักษณะในการบ่งชี้ถึงยุทธศาสตร์ของความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งระหว่างบุคคลในสถานการณ์สมมติ (Saleman & colleagues, 1979, 1981, 1984 อ้างถึงใน Steven and Bliss, 1995)

ยุทธศาสตร์	การกำหนดลักษณะ
1. การแทรกแซงทางกายภาพ	ใช้กำลัง เช่น ผลัก ตี และการแย่งชิง
2. การแทรกแซงทางกริยาท่าทาง	คำว่าและดูถูก
3. การไม่มีปฏิสัมพันธ์	ถอนตัวหรือหลีกเลี่ยง
4. การตัดสินใจด้วยวัตถุ	ตัดสินใจบนโดยสิ่งของ
5. การขู่ การสั่งหรือเรียกร้อง	สั่งคนอื่นให้ปฏิบัติหรือยินยอม
6. การลงโทษตอบแทน	พยายามโทษบุคคลอื่น
7. ปรากฏลักษณะการพึ่งพาผู้ใหญ่	พุดและ ไปหาผู้ใหญ่มาแก้ปัญหา
8. การยกเหตุผลมาอ้าง	เรียกร้องให้มีการเสนอมาก่อนหรือเปิดโอกาสให้มีผู้ใหญ่
9. การฟ้อง	แสดงคำพูดที่ไม่พอใจหรือแสดงความไม่พอใจออกมา
10. การเขี่ยหยัน ดูถูก	แสดงคำพูดที่เป็นการว่ากล่าว ตำหนิ
11. การกีดกันออกไป	ใช้การตอบโต้บุคคลอื่น
12. การสอบถามข้อมูล	ใช้คำถามที่จะนำไปสู่การแก้ปัญหา
13. การสื่อถึงความอ่อนแอออกมา	ใช้คำว่า“กรุณา”การแสดงกริยาที่อ่อนข้อหรือไม่มีอำนาจ
14. การให้สิ่งที่ผู้อื่นต้องการ	ยอมแพ้
15. การขอโทษ/เอาใจ	พยายามทำการชดใช้ / แก้ไขให้กับผู้อื่น
16. การร้องขอ บ่งบอก แนะนำ	ถาม พุดเปรยหรือแนะนำ
17. การชักจูงและอธิบาย	แสดงลักษณะของการให้เหตุผลกับคนอื่น
18. การรอ/แสดงการกระทำว่ารอคอย	พยายามจะเลื่อนการแก้ปัญหาออกไป
19. การลงโทษด้วยการสอนสั่ง	ให้เรียนรู้ถึงผลทางลบที่จะมีขึ้น
20. การตัดสินใจบนระหว่างบุคคล	ตัดสินใจบนทางจิตวิทยาที่ไม่เป็นสิ่งที่ของแต่เป็นผลประโยชน์
21. การประนีประนอม	การประนีประนอม แบ่งปันและแลกเปลี่ยน
22. การเปิดการรับรู้	ทำให้ผู้อื่นเกิดมุมมองในบุคคล
23. การมีความเข้าใจในผู้อื่น	รับทราบความรู้สึกของผู้อื่น
24. การยอมให้ / การยินยอม การวางเฉย	พฤติกรรมที่เป็นการยินยอม ไม่กล้าแสดงความผิดออกมา
25. การอภิปราย	การพุดที่อ้างถึงความขัดแย้ง
26. การแสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน	มีลักษณะการแก้ปัญหาเป็นกลุ่มหรือร่วมมือกันทั้งสองฝ่าย หรือ แสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน
27. กระบวนการ 3 ระดับ	แก้ปัญหาร่วมกันทั้งสองฝ่าย การตัดสินใจ และการเจรจาระหว่างบุคคล

ระดับความสามารถในการแก้ปัญหาคือความขัดแย้งตามรูปแบบของ Salemans (อ้างถึงใน Stevens and Bilss, 1995) แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ดังนี้

ระดับ 0 เป็นการแก้ปัญหาทงกายภาพต่อความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในทันทีทันใด

การใช้ยุทธศาสตร์ - การไม่ได้ตอบ การใช้กำลัง การถอนตัวหรือเชื่อง (จัดอยู่ในยุทธศาสตร์ของการแทรกแซงทางกายภาพ การแทรกแซงทางกิริยา และการไม่มีปฏิกิริยาตามลำดับ)

ระดับ 1 ใช้การแก้ปัญหามแบบข้างเคียงเพื่อแก้ปัญหาคือความขัดแย้งนั้น

การใช้ยุทธศาสตร์ - การตั้งเพื่อควบคุมผู้อื่นให้เป็นไปตามแนวทางที่ตนต้องการเพียงฝ่ายเดียวหรือใช้การงานต่อสิ่งที่ผู้อื่นต้องการ (เช่น ให้สินบนด้วยสิ่งของโดยการขู่ การสั่งหรือเรียกร้อง การตอบโต้ในลักษณะการลงโทษ การปรากฏลักษณะของการพึ่งพาผู้อื่น การอ้างเหตุผล การแสดงคำพูดที่ไม่พอใจออกมา การเยาะเย้ยหรือดูถูก การไม่ยอมคนอื่น การถามข้อมูล การเริ่มอ่อนแอ การให้ในสิ่งที่ผู้อื่นต้องการ การขอโทษและเอาใจ)

ระดับ 2 การร่วมมือกันแก้ปัญหในเรื่องความขัดแย้ง

การใช้ยุทธศาสตร์ทางจิตวิทยาในการเปลี่ยนแปลงความรู้สึก หรือใช้การเรียกร้องทางจิตวิทยากับคนอื่น ๆ ไปยังค่านิยมของตน (เช่น การขอร้อง การแนะนำโดยการชักชวนและอธิบาย การร้อหรือแสดงท่าทีว่าร้อคอย การลงโทษด้วยการสอนสั่ง การให้สินบนระหว่างบุคคล การประนีประนอม การเปิดการรับรู้ ความสามารถที่จะเข้าใจผู้อื่นหรือการแสดงถึงความรู้สึก การยอมให้ การยินยอมหรือพฤติกรรมการวางเฉย)

ระดับ 3 ทั้งสองฝ่ายแก้ปัญหในเรื่องความขัดแย้ง

การใช้ยุทธศาสตร์ทั้งในส่วนของตนเองและมีส่วนร่วมในการร่วมมือที่จะเปลี่ยนแปลงให้เป็นไปตามความต้องการทั้งของตนเองและผู้อื่นในการแสวงหาเป้าหมายของทั้งสองฝ่าย (จากการอภิปราย แสดงความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และการแสดงกระบวนการในระดับ 3 คือ การตัดสินใจร่วมกันทั้งสองฝ่าย และการเจรจาระหว่างบุคคล)

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าการประเมินความสามารถในการปัญหามีทั้งการวัดโดยใช้แบบทดสอบแบบอัตนัยประยุกต์การวัดการแก้ปัญหโดยทั่วไปในลักษณะของความสามารถทางด้านความคิด และการวัดความสามารถโดยใช้การสังเกตบทบาทโดยสมมติ จากสถานการณ์ความขัดแย้งและการตอบคำถามจากสถานการณ์ แล้วพิจารณาถึงลักษณะการพัฒนารของการแก้ปัญห อันเป็นลักษณะการ

วัดความสามารถในเรื่องพัฒนาการของทักษะทางด้านสังคมและทักษะทางด้านภาษา ส่วนในงานวิจัยอื่นที่เกี่ยวกับเรื่องของความขัดแย้ง ก็จะเป็นการวัดทัศนคติในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของบุคคลต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีอยู่

การส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้แก่ นักเรียนในระดับประถมศึกษา

ความสำคัญของการแก้ปัญหาความขัดแย้งในหลักสูตรประถมศึกษา

พุทธทาสภิกขุ (2532 อ้างถึงในอาพันธ์ชนิษฐ์ จันทร์มโน, 2534) ได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับจุดมุ่งหมายเดิมของการศึกษาไว้ว่า เน้นที่การปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีสำหรับประเทศของตนเท่านั้น ซึ่งจะไม่เป็นการเพียงพอสำหรับการดำรงชีวิตในปัจจุบัน เพราะการศึกษาต้องทำหน้าที่ให้ประจักษ์ว่า มีคุณค่าต่อความเป็นอยู่ของสมาชิกในสังคม จึงต้องคอยเติม กระตุ้นและเสริมสร้างให้สมาชิกของ สังคมมีโอกาสที่จะเรียนรู้ ปรับตัว พัฒนา และขยายโลกทัศน์อยู่เสมอและต้องผลิตบุคคลที่สามารถจะแก้ไขความขัดแย้ง และยื่นมือช่วยท่ามกลางปัญหาอันเป็นผลเกิดจากระบบอื่นๆในสังคม และในขณะที่เดียวกันเป้าหมายของการศึกษาควรเป็นไปเพื่อสันติสุขส่วนบุคคลและสันติภาพส่วนรวม

การเสริมสร้างความรู้เกี่ยวกับโลกหรือการจัดการศึกษาเกี่ยวกับโลกศึกษา (Global Education) เป็นแนวทางหนึ่งที่จะทำให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษาคั้งที่กล่าวมาข้างต้น เพราะโลกศึกษามีจุดมุ่งหมายในการเตรียมเยาวชนให้ปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของโลกนอกเหนือไปจากการปฏิบัติตนเป็นพลเมืองดีของประเทศ รวมทั้งยังเป็นการพัฒนาแนวคิดในการอยู่ร่วมกันกับคนอื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งความขัดแย้งและการแก้ปัญหาความขัดแย้งก็เป็นอีกมโนทัศน์หนึ่งของการเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกที่จำเป็นในการจัดการศึกษา เพื่อให้เกิดการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับความขัดแย้งพัฒนาทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้งและปลูกฝังทัศนคติที่ดีต่อความขัดแย้งและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง อันจะทำให้การแก้ปัญหาความขัดแย้งเป็น ไปอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์ (2533) ได้กล่าวถึงวิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งของคนโดยทั่วไปไว้ว่า มักจะแก้ปัญหาแบบวิธีแพ้-ชนะ และวิธีแบบแพ้-แพ้ ซึ่งทั้งสองวิธีนี้อยู่บนพื้นฐานของการไม่ลงรอยกันทางวิธีการจึงไม่ได้ทำให้ความขัดแย้งหมดสิ้นไป เพราะฝ่ายที่แพ้จะยังมีความไม่พอใจอยู่และอาจเป็นสาเหตุของการบาดหมางที่นำไปสู่การเกิดความรุนแรงตามมาได้ในภายหลัง ส่วนการแก้ปัญหาความขัดแย้งวิธีแบบชนะ-ชนะ เป็นรูปแบบหนึ่งของการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ผลการทดลองและวิจัยค้นคว้าในยุคใหม่ทางด้านพฤติกรรมศาสตร์ให้เห็นและยืนยันว่า การใช้วิธีร่วมมือกันเพื่อให้คู่ขัดแย้งแต่ละฝ่ายได้ในสิ่งที่ต้องการนั้นเป็นวิธีการที่ดีที่สุด และสามารถจะทำให้สำเร็จได้โดยการฝึกฝนทักษะบางอย่างเพิ่มเติม และรูปแบบของการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามวิธีแบบชนะ-ชนะซึ่งถือว่าการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่ดีที่สุดคั้งกล่าวมานั้น วิธีหนึ่ง คือ การแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิด

ของ Fountain เนื่องจากการแก้ปัญหาที่เกิดจากการร่วมมือกันของกลุ่มข้างเคียงเพื่อจะทำให้คู่ขัดแย้งได้ บรรลุในสิ่งที่แต่ละฝ่ายต้องการ ซึ่งจะเป็นการทำให้การแก้ปัญหาคความขัดแย้งเป็นไปอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์

การจัดการศึกษาตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ของไทยในปัจจุบันเป็นการศึกษาที่มุ่งให้ผู้เรียนสามารถดำรงตนเป็นพลเมืองดีภายใต้ระบบประชาธิปไตย ซึ่งเอื้อต่อการพัฒนาการเรียนรู้ในเรื่องโลกศึกษาดังกล่าว ดังที่ได้มีนักการศึกษาไทยกล่าวถึงขอบเขตของการเน้นเรื่องโลกศึกษาในระดับประถมศึกษาไว้ว่า โลกศึกษาได้บูรณาการไว้ในหลักสูตรแล้ว ตามกลุ่มประสบการณ์ต่างๆ โดยเฉพาะในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต ซึ่งได้กล่าวถึงปัญหาและความต้องการของมนุษย์ในด้านต่างๆ เพื่อความดำรงอยู่และการดำเนินชีวิตที่ดี (มหาวิทยาลัยสุโขทัย ธรรมาราช, 2529) โดยกลุ่มประสบการณ์นี้ได้มีแนวการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนนำความรู้และประสบการณ์ต่างๆ ไปใช้ประโยชน์ในการดำรงชีวิตให้ดำรงชีวิตอยู่อย่างมีความสุข การจัดการเรียนการสอน จึงต้องคำนึงถึงสภาพปัญหาและความต้องการของชุมชนเพื่อฝึกให้ผู้เรียนรู้จักคิด รู้จักหาวิธีที่ดีที่สุดในการแก้ปัญหาโดยสันติวิธีและอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ซึ่งในการปฏิบัติเพื่อให้เป็นไปตามแนวการสอนดังกล่าว การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนจึงต้องให้นักเรียนได้มีส่วนร่วม ได้แสดงออกให้มากที่สุด เน้นการให้ผู้เรียนได้ร่วมกิจกรรมอย่างเต็มที่เพื่อให้ได้คิดและแสดงความคิดเห็นจากการทำงานเป็นกลุ่มเล็กๆ เพื่อให้ผู้เรียนได้นำประสบการณ์การเรียนรู้เหล่านี้ไปใช้เป็นแนวทางในการแก้ปัญหาในการดำรงชีวิต (มนัส รัตนคิลก ฃ ภูเก็ต, 2521) นอกจากนี้เนื้อหาของโลกศึกษาก็ยังมีปรากฏอยู่ในกลุ่มสร้างเสริมลักษณะนิสัย ซึ่งเป็นกลุ่มประสบการณ์ที่ว่าด้วยกิจกรรมเกี่ยวกับการสร้างเสริมนิสัยค่านิยม เจตคติและพฤติกรรมเพื่อนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่ดี โดยกลุ่มประสบการณ์นี้ได้มีแนวการสอนที่ต้องการให้ผู้เรียนมีความสามารถในการวิเคราะห์วิจารณ์แก้ปัญหาที่มีความสามารถในการแสดงออกและสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่น ตลอดจนปรับปรุงตนเองให้มีคุณลักษณะนิสัยที่พึงประสงค์สามารถนำความรู้ไปแก้ปัญหาและพัฒนาบุคลิกภาพของตนเองได้

จากที่กล่าวมาข้างต้น จะเห็นได้ว่าเนื้อหาโลกศึกษาได้บูรณาการอยู่ในสาระของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ฉบับปัจจุบันอยู่แล้วเพียงแต่ไม่ได้กล่าวถึงสาระของความขัดแย้งและการแก้ปัญหาคความขัดแย้งไว้โดยตรงเท่านั้น ดังนั้นในการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งในครั้งนี้ จึงถือได้ว่าเป็นการเสริมเนื้อหาโลกศึกษาที่บูรณาการอยู่ในหลักสูตรแล้วนั้นให้ปรากฏเนื้อหาได้ชัดเจนมากยิ่งขึ้น เพื่อจะได้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรดังกล่าวต่อไป

วิธีการสอนในเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

การเรียนการสอนเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้ง จุดมุ่งหมายของการเรียนรู้จะเน้นเกี่ยวกับทักษะและทัศนคติในการแก้ปัญหา โดยการเสริมสร้างให้มีความสามารถในการแก้ปัญหอย่างเหมาะสมและสร้างสรรค์ ซึ่งจะเป็นการสร้างทัศนคติที่ดีต่อการแก้ปัญหาความขัดแย้ง พรรณราย ทรัพย์ะประภา (2526) ได้กล่าวไว้ว่า การแก้ปัญหที่ที่เหมาะสมและสร้างสรรค์สามารถทำให้ความขัดแย้งลดลงได้ และวิธีการที่สร้างสรรค์นั้น ก็คือ การแสดงพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแก้ปัญหออกมาคงนั้นวิธีการสอนที่ใช้จึงต้องเป็นการสอนที่สามารถจะสร้างทักษะและปลูกฝังหรือเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่ดีต่อการแก้ปัญหให้แก้ปัญหความขัดแย้งได้โดยที่ยังสามารถรักษาสัมพันธภาพที่ดีต่อกันของผู้ขัดแย้งไว้ได้

จากงานวิจัยของ Fuhrmann (1990 อ้างถึงใน กาญจนา หลวงจอก, 2536) ได้ระบุถึงวิธีการสอนสำหรับโปรแกรมการฝึกทักษะทางสังคมและพฤติกรรมที่เหมาะสมในการแสดงออก ซึ่งประกอบด้วย การแสดงแบบอย่าง บทบาทสมมติ การเสริมแรง การฝึกที่บ้าน และการอภิปราย ทั้งนี้เพื่อให้ผู้เรียนได้มีการสื่อสารต่อกันอย่างเปิดเผย แสดงความคิดเห็น ความรู้สึก การรับฟัง และพยายามเข้าใจบุคคลอื่น

Gall and Gall (1976 อ้างถึงในพวงเพ็ญ ชุนหปราน, 2533) ได้กล่าวถึง การสอนเนื้อหาวิชาที่เป็นการสร้างทัศนคติและการแก้ปัญหไว้ว่าสามารถสอนได้ดีโดยการใช้การอภิปราย ซึ่งการสอนแบบการอภิปรายนี้จะใช้ได้ผลดีมาก ในการสอนเนื้อหาวิชาที่เป็นการสร้างทัศนคติและการแก้ปัญหา โดยเฉพาะเรื่องที่ไม่มีข้อยุติโดยเฉพาะเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคม เพราะการอภิปรายจะเปิดโอกาสให้แต่ละคนได้แสดงความคิดเห็นของตนเอง และครูจะได้มีโอกาให้ข้อมูลเพิ่มเติมชี้แจงให้กระจ่างและผู้เรียน ได้มีโอกาสเลือกทางเลือกของตนเอง สอดคล้องกับที่ Maier (1963) ได้กล่าวไว้ว่า การอภิปรายใช้ได้ดีในการแก้ปัญหา โดยเฉพาะปัญหาที่มีทางเลือกในการแก้ปัญหหลายอย่างและยังเป็นการแสดงทัศนคติต่อเรื่องที่แก้ปัญหด้วย การสอนการแก้ปัญหาโดยการอภิปรายจะทำให้ผู้เรียนมีความสนใจ มีอารมณ์ร่วมและเป็นการตั้งใจที่ได้ผลดี นอกจากนี้การอภิปรายยังก่อให้เกิดประโยชน์สองทางคือ ทำให้เกิดทักษะในการสื่อสารและเกิดทักษะในการใช้กระบวนการแก้ปัญหา

ในการเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับโลก (Global Education) Fountain (1995) ได้เสนอวิธีการสอนที่เหมาะสมกับการนำมาใช้ในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ไว้ 3 วิธี ประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ และสถานการณ์จำลอง ซึ่งวิธีการสอนเหล่านี้มียุทธศาสตร์การเรียนรู้ที่เป็น แบบร่วมมือ (cooperative-structure learning) การปฏิสัมพันธ์ (interactive) และการมีส่วนร่วม (participatory) โดยที่ยุทธศาสตร์การเรียนรู้เหล่านี้จะช่วยส่งเสริมทัศนคติสำหรับการเป็นพลเมืองโลก (Globalization) เช่น การถกคอคคติดต่อกัน การเชื่อมโยงความสัมพันธ์

กันในเรื่องที่มีความแตกต่างกัน เป็นต้น ส่วนการมีส่วนร่วมของผู้เรียนจะทำให้เกิดการ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในตัวผู้เรียนได้มากกว่าการเรียนเป็นรายบุคคล

วิธีการสอนสำหรับส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม

ในส่วนของวิธีสอนแบบการอภิปรายกลุ่มที่ Fountain ได้นำเสนอไว้สำหรับการนำไปใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้เกี่ยวกับโลก (Global Education) นั้น เพื่อให้การเรียนรู้ของผู้เรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จึงได้นำเสนอวิธีการอภิปรายโดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่มไว้ 3 แบบด้วยกัน คือ แบบ Magic Microphone แบบ Concentric circles และแบบ Continuum

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าวิธีการสอนที่เหมาะสมสำหรับนำมาใช้ในเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้ง มีหลายวิธีด้วยกัน และวิธีการหนึ่งที่เหมาะสมกับลักษณะของเนื้อหาที่จะเรียนรู้ เพื่อให้ผลการเรียนรู้เป็นไปได้อย่างมีประสิทธิภาพนั้นคือ การอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายกลุ่ม

ความหมายและจุดมุ่งหมายของการอภิปรายกลุ่ม

การอภิปรายได้ถูกนำมาใช้เป็นเทคนิคหนึ่งของการสอนในห้องเรียน โดยเกิดจากความพยายามที่จะเปลี่ยนแปลงกิจกรรมในห้องเรียนจากการบอกของครู และการถามตอบของนักเรียนกับครู ให้เป็นการเพิ่มการมีส่วนร่วมของนักเรียนในการเรียนให้มากขึ้นกว่าเดิม ความหมายของการอภิปรายกลุ่ม ได้มีผู้ให้นิยามของการอภิปรายกลุ่มไว้ ดังนี้ คือ

กาญจนา เกียรติประวัติ (2424) กล่าวถึง ความหมายของการอภิปรายกลุ่มไว้ว่า คือ การสนทนาของกลุ่มบุคคลอย่างมีจุดมุ่งหมาย หรือเพื่อหาทางแก้ปัญหาร่วมกัน

สุจริต เพียรชอบ (2515) ได้กล่าวไว้ว่า การอภิปรายกลุ่ม คือ การที่กลุ่มคนที่มีความรู้และความสนใจในเรื่องเดียวกันหรือมีปัญหาในทำนองเดียวกัน มาร่วมสนทนาแลกเปลี่ยน ความคิดเห็นซึ่งกันและกัน บางครั้งก็เป็นการพูดในหมู่ผู้ร่วมอภิปรายด้วยกันเอง แต่ในบางครั้งก็มีผู้ฟังอยู่ด้วย

สุทธิ สนิทประชากร (2525) ได้กล่าวถึงการอภิปรายว่า เป็นการแสดงออกถึงการส่งเสริมให้มีการอยู่ร่วมกันแบบประชาธิปไตย ฝึกให้ผู้อภิปรายรู้จักใช้เหตุผล ค้นคว้าหาความถูกต้อง สำหรับปัญหาที่ขัดแย้งกัน การสอนโดยการอภิปรายกลุ่มเป็นการสอนที่ทำให้เด็กรู้จัก คิดเป็น พูดเป็น มีโอกาสได้เข้ามามีส่วนในการเรียน โดยการนำความคิดมาแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2524) กล่าวถึงจุดมุ่งหมายของการอภิปรายกลุ่มไว้ว่า ต้องการให้ผู้พูดคุยหรือสนทนากันโดยพิจารณาถึงเรื่องราวที่สมาชิกในกลุ่มมีความสนใจร่วมกัน ภายใต้การควบคุมดูแลของผู้นำกลุ่มในการแสดงความคิดเห็นและประสบการณ์แก่ผู้อื่น

จากความหมายของการอภิปรายกลุ่มที่ได้กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า การอภิปรายกลุ่ม คือ การสนทนาของกลุ่มบุคคล เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น หรือเพื่อแก้ปัญหา หรือเพื่อถ่ายทอดประสบการณ์ที่ได้รับซึ่งกันและกัน

ลักษณะของการอภิปรายกลุ่ม

ชาญชัย อินทรประวัติ (2522) ได้กล่าวถึง รูปแบบของการอภิปรายกลุ่มที่ครูนำมาใช้ในการเรียนการสอนไว้ว่า เป็นลักษณะการจัดกลุ่มนักเรียนในชั้นเป็นกลุ่มๆหลายกลุ่มๆละประมาณ 4-8 คนก็ได้ โดยมีครูเป็นผู้ประสานงานหรือดำเนินการอภิปราย ลักษณะการนั่งอภิปรายนิยมนั่งเป็นรูปวงกลมหรือสี่เหลี่ยม เพื่อให้สมาชิกมองเห็นหน้ากันได้หมดเวลาในการอภิปรายที่เหมาะสมควรจบลงในเวลาเวลานั้นๆ เมื่ออภิปรายเสร็จก็สรุปผลการอภิปรายโดยอาจใช้วิธีให้ตัวแทนกลุ่มออกมารายงานผลการอภิปรายหน้าชั้นหรือรายงานในลักษณะข้อเขียนก็ได้

สิริวรรณ ศรีพหล และพันทิพา อุทัยสุข (2532) ได้เสนอรูปแบบการอภิปรายโดยยึดจำนวนผู้เรียนเป็นหลักไว้ ดังนี้ คือ

1. การอภิปรายแบบกลุ่มใหญ่ เป็นการอภิปรายแบบซักถามทั้งชั้นเพื่อนำเข้าสู่บทเรียนหรือซักถามท้ายชั่วโมงเพื่อการสรุปความเข้าใจ

2. การอภิปรายแบบกลุ่มย่อย เป็นการอภิปรายที่แบ่งกลุ่มผู้เรียนเป็นกลุ่มๆละประมาณ 5 - 6 คน ซึ่งสามารถแยกออกได้เป็นหลายรูปแบบด้วยกัน คือ

2.1 การอภิปรายแบบระดมความคิด (brain storming) ผู้เรียนในแต่ละกลุ่มจะอภิปรายหรือแก้ปัญหา ตามหัวข้อที่กำหนดให้

2.2 การอภิปรายหมู่ (panel) ประกอบด้วย กลุ่มผู้อภิปรายและกลุ่มผู้ฟัง เมื่อจบการอภิปรายแล้วจะเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ฟังซักถาม

2.3 การอภิปรายแบบซิมโปเซียม (symposium) ผู้อภิปรายมีโอกาสเตรียมหัวข้อหรือเรื่องที่ได้รับมอบหมายล่วงหน้ามาก่อนเพื่อเสนอในที่ประชุม

2.4 การอภิปรายแบบซุบซิบปรึกษา (buzz session) ผู้สอนกับผู้เรียนกำหนดหัวข้อการอภิปรายแล้วแบ่งกลุ่มโดยผู้เรียนจับกลุ่มกับผู้ที่นั่งอยู่ใกล้กัน แต่ละกลุ่มจะปรึกษากันภายในกลุ่มแล้วเสนอข้อสรุปในที่ประชุม

2.5 การอภิปรายแบบโต้เถียง (debate) ประกอบด้วยกลุ่มผู้อภิปรายและกลุ่มผู้ฟัง กลุ่มอภิปรายแบ่งเป็น ฝ่ายเสนอและฝ่ายค้าน แต่ละฝ่ายจะผลัดกันเสนอความคิดเห็น

ซูศรี สนิทประชากร (2525) ได้กล่าวถึงลักษณะของการอภิปรายไว้ว่าเป็นการดำเนินการตามลักษณะขั้นตอนดังนี้ คือ

1. ขั้นเตรียม การดำเนินการได้แก่ เตรียมหัวข้อการอภิปราย เตรียมตัวบุคคลที่จะอภิปรายและเตรียมสื่อ หรือ อุปกรณ์ สำหรับประกอบการอภิปราย
2. ขั้นการอภิปราย การดำเนินการได้แก่ การจัดเตรียมโต๊ะ เก้าอี้สำหรับการอภิปราย โดยอาจจัดเป็นลักษณะครึ่งวงกลม จากนั้นก็แนะนำผู้ดำเนินการอภิปรายและผู้ร่วมอภิปรายและดำเนินการอภิปราย
3. ขั้นซักถาม เมื่อการอภิปรายจบลงก็ควรเปิดโอกาสให้มีการซักถามข้อสงสัยหรือแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติมในบางประเด็น
4. ขั้นสรุป เพื่อหาข้อยุติของประเด็นหัวข้อการอภิปรายในเรื่องนั้นๆ
5. ขั้นวัดผล ดำเนินการได้แก่ ประเมินเกี่ยวกับบรรยากาศในการฟัง การพูดหรือจากการทำข้อสอบ เป็นต้น

Fountain (1995) ได้เสนอเทคนิคการอภิปรายสำหรับกลุ่มใหญ่ๆ ไว้ 3 เทคนิค ดังนี้ คือ

1. เทคนิคการเคียวไมโครโฟน (Magic Microphone) เป็นการอภิปรายโดยนั่งเป็นวงกลม หมุนเวียนกันไปรอบๆวง
2. เทคนิคการจับคู่ในวงกลม (Concentric circles) เป็นการอภิปรายโดยการจับคู่และนั่งหันหน้าเข้าหากันเป็นวงกลมสองวง
3. เทคนิคการเลือกคู่ในแถว (Continuum) เป็นการอภิปรายทัศนคติโดยให้ผู้เรียน ไปยืนในแถวตามระดับทัศนคติของตนและแลกเปลี่ยนทัศนคติร่วมกับสมาชิกในแถวอื่นๆเพื่อจะสรุปจุดยืนของตนเอง

จากลักษณะของการอภิปรายที่ได้กล่าวมาสรุปได้ว่าในการอภิปรายจะมีการดำเนินการใน 3 ขั้นตอน คือ การตกลงเกี่ยวกับขอบเขตของปัญหาหรือหัวข้อการอภิปราย การรวบรวมข้อมูลและแลกเปลี่ยนประสบการณ์ และการสรุปเพื่อหาข้อยุติในการอภิปราย

วิธีการแก้ปัญหาความขัดแย้งตามแนวคิดของ Fountain

Fountain (1995) ได้เสนอรูปแบบของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน ในการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้กับผู้เรียน ซึ่งเป็นการเสริมสร้างการเรียนรู้เกี่ยวกับโลกศึกษา

(Global Education) ให้เป็นไปตามเป้าหมายขององค์การยูนิเซฟ โดยมีวัตถุประสงค์ของการพัฒนาความรู้ ความเข้าใจ พัฒนาทักษะและทัศนคติ ในมโนทัศน์ในเรื่องของความขัดแย้งและการแก้ปัญหา ความขัดแย้ง ดังนี้ คือ

1. ด้านความรู้ ความเข้าใจ

- รู้ชนิดของความขัดแย้งซึ่งเกิดจากค่านิยม ความจำเป็นและทรัพยากร สาเหตุของความขัดแย้งต่างๆ ไปและผลที่ได้รับ
- เข้าใจว่ามีความเป็นไปได้ในการจะแก้ไขความขัดแย้งที่อาจจะส่งผลให้เกิดความรุนแรงตามมา
- รู้เทคนิคการแก้ไขความขัดแย้งที่มีอยู่ เช่น การประนีประนอม การเจรจา ฯลฯ
- เข้าใจว่าสันติภาพปรากฏได้หลายรูปแบบและเพิ่มสันติภาพให้กับตนเองได้โดยไม่อยู่ในโครงสร้างที่จะทำให้เกิดความรุนแรง เช่น ความส่ำเอียง การแบ่งแยกก็คิดกัน ความไม่เท่าเทียมกัน การเล็งนำใจ ฯลฯ

2. ด้านทักษะ

- มีทักษะในการแก้ปัญหาความขัดแย้งอย่างสันติวิธี เช่น สร้างทางเลือกในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง การประนีประนอม การตัดสินใจ การร่วมมือกัน ฯลฯ
- สามารถที่จะเข้าใจและประยุกต์ทักษะไปใช้ในชีวิตประจำวันของตนเองได้

3. ด้านทัศนคติ

- เต็มใจที่จะปฏิบัติเพื่อให้เกิดสันติภาพ
- ตระหนักว่าความขัดแย้งสามารถจะจัดการให้เป็นไปในทิศทางที่ดีและสร้างสรรค์ได้จากวัตถุประสงค์ของการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ทั้งสามด้านที่กล่าวมา Fountain ได้เสนอรูปแบบของวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอน สำหรับพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในการแก้ปัญหาคความ ขัดแย้ง ขึ้นมา ดังนี้ คือ

รูปแบบวิธีการแก้ปัญหา 6 ขั้นตอนตามแนวคิดของ Fountain

ขั้นตอนที่	คำแนะนำ
1. การระบุความจำเป็น/ความต้องการของคู่ขัดแย้ง	- ให้ตอบคำถามของคู่ขัดแย้ง โดยไม่มีการระบุว่าใครผิดใครถูก
2. การอธิบายปัญหา	- ให้ช่วยกันสรุปปัญหาของความขัดแย้ง
3. การสร้างทางเลือกในการแก้ปัญหา	- ช่วยกันคิดและเขียนทางเลือกในการแก้ปัญหาให้มากที่สุด โดยไม่มีการประเมิน/วิจารณ์เพื่อจะหาทางเลือกที่เป็นไปได้
4. การประเมินทางเลือก	- พิจารณาเหตุผลในการยอมรับ/ไม่ยอมรับ

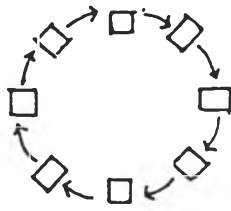
	ของคู่ขัดแย้งในทางเลือกของการแก้ปัญหาแต่ละข้อ
5. การเลือกทางเลือกในการแก้ปัญหา	- ตกลงใจเลือกวิธีการแก้ปัญหาที่ดีที่สุดเพื่อให้แน่ใจว่าคู่ขัดแย้งจะเห็นด้วยและยอมรับในวิธีการและทางเลือกของการแก้ปัญหานั้น
6. การตรวจสอบทางเลือกในการแก้ปัญหา	- หาวิธีการที่จะทำให้ทราบผลของการแก้ปัญหาว่าจะหมดสิ้นไปหรือไม่

ในการจัดการเรียนการสอนสำหรับสร้างเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคความขัดแย้งให้กับผู้เรียนนั้น Fountain ได้เสนอแนะวิธีการสอนไว้ 3 วิธีการคือ การอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติและการใช้สถานการณ์จำลอง วิธีการสอนเหล่านี้เป็นการสอนที่ใช้ยุทธศาสตร์การเรียนรู้ 3 ยุทธศาสตร์ คือ การเรียนรู้แบบร่วมมือ (cooperative - structure learning) การมีส่วนร่วม (participatory) และการมีปฏิสัมพันธ์กันของผู้เรียน (interactive) ซึ่งจอห์นสัน (Johnson, 1983 อ้างถึงใน Fountain, 1995) ได้กล่าวถึง ยุทธศาสตร์การเรียนรู้แบบร่วมมือไว้ว่า จะช่วยลดการเกิดอคติในเด็กที่มีความแตกต่างกันในด้านต่างๆ เช่น เชื้อชาติ ศาสนา เพศ ฯลฯ และสามารถจะเพิ่มความสัมพันธ์ของเด็กได้มากขึ้น ทำให้เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีกว่าการเรียนเป็นรายบุคคล ส่วนการมีปฏิสัมพันธ์กันของเด็กและการมีส่วนร่วมจะทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กได้ดียิ่งขึ้น (The Future Role of UNICEF External Relations, 1990) วิธีการสอนโดยมียุทธศาสตร์การเรียนรู้ดังกล่าวจะทำให้ผู้เรียนสามารถค้นพบคำตอบของเนื้อหาได้ด้วยตนเองและสำหรับวิธีการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มนั้น Fountain ได้เสนอแนะเทคนิคการอภิปรายไว้ 3 แบบด้วยกัน คือ

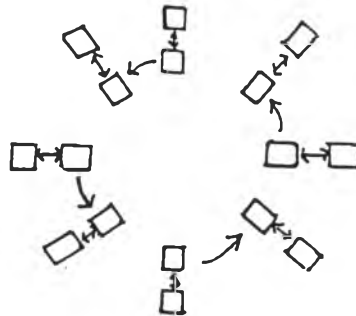
1. เทคนิคการเดี่ยวไมโครโฟน (Magic Microphone) เป็นวิธีการอภิปรายที่ให้ผู้เรียนนั่งเป็นรูปวงกลมให้ผู้พูดๆเพียงคนเดียว โดยใช้ไมโครโฟนหรือวัสดุในลักษณะดังกล่าวแล้วคนอื่นๆจะเป็นผู้ฟัง ให้ผู้พูดๆหมุนเวียนกันไปในวงกลมจนครบทุกคน
2. เทคนิคการจับคู่ในวงกลม (Concentric circle) วิธีการอภิปรายให้ผู้เรียนยืนเป็นวงกลม 2 วงหันหน้าเข้าหากันแล้วจับคู่อภิปราย จากนั้นให้ผู้ที่อยู่วงกลมวงในหันหน้าไปอภิปรายกับผู้ที่อยู่ด้านข้างทางซ้ายมือ
3. เทคนิคการเลือกแถว (Continuum) วิธีการอภิปรายให้ผู้เรียนไปยืนในแถวเพื่อแสดงความคิดเห็นว่าเห็นด้วยหรือไม่ตามระดับของความคิดเห็นแล้วมาอภิปรายด้วยกัน โดยให้จับคู่กับผู้ที่มีความเห็นแตกต่างกัน แล้วให้มีการแสดงความคิดเห็นของตนอีกครั้งหนึ่ง

ลักษณะการจ้คอภิปรายตามรูปแบบของเทคนิคการอภิปรายกลุ่ม 3 รูปแบบ เป็นดังนี้ คือ

1. ลักษณะการจัดการอภิปรายแบบเทคนิคการเดี่ยวไมโครโฟน

2. ลักษณะการจัดการอภิปรายแบบเทคนิคการจับคู่ในวงกลม

3. ลักษณะการจัดการอภิปรายแบบเทคนิคการเลือกแถว

เห็นด้วยอย่างยิ่ง	เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	ไม่เห็นด้วย	ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	
		☐	☐	

จากที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าแนวคิดและวิธีการที่ Fountain ได้นำเสนอไว้เป็นแนวคิดที่มีหลักการที่น่าสนใจและมีความเหมาะสมเป็นอย่างยิ่งสำหรับการนำไปใช้ในการส่งเสริมการแก้ปัญหาความขัดแย้งให้กับเด็กในระดับประถมศึกษาซึ่งจะเป็นพลเมืองของประเทศและของโลกในอนาคต

การแก้ปัญหาเป็นรายบุคคล

มนุษย์มีความแตกต่างกันในหลายๆด้านสืบเนื่องมาจากสิ่งแวดล้อมและพันธุกรรม สำหรับการจัดการระบบการเรียนการสอนนั้น นักการศึกษาได้มองไปที่การรับรู้ที่ต่างกันของคน อันเป็นผลมาจากการสั่งงานของสมอง (Mental Activities or Cognition) ซึ่งมีผลทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่แตกต่างกัน จากการศึกษาค้นคว้าของ John P. Fry (1970 อ้างถึงในจันทร์ฉาย เคมียาคาร, 2529) เกี่ยวกับลักษณะความแตกต่างระหว่างบุคคลในเรื่องการเรียนรู้ พบว่า มีตัวแปรที่สำคัญที่ทำให้เกิดความแตกต่างระหว่างบุคคล คือ บุคลิกภาพ ความรู้ความเข้าใจ การค้นคิดและการจัดลำดับขั้น

ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเข้ามามีบทบาทต่อลักษณะนิสัยในการเรียน เช่น ถ้ามีการจัดลำดับขั้นสลับสนก็จะทำให้การแก้ปัญหาเป็นไปได้ช้า ส่วน Ausubel (1967 อ้างถึงในจันทร์ฉาย เติมการ) มีความเชื่อว่ามนุษย์มีความสามารถในการตัดสินใจแก้ปัญหาโดยสามารถทำงานได้ถ้ามีการควบคุมหรือมีความสนใจในการแก้ปัญหานั้นๆ

ความแตกต่างระหว่างบุคคลในกิจกรรมทางสมองเป็นสาเหตุของการเกิดความแตกต่างในเรื่องความจำ ภาษาและการแก้ปัญหา สำหรับการแก้ปัญหานั้น สามารถจะแบ่งลักษณะของการแก้ปัญหาแบบ Reflection- Impulsivity คือ ความแตกต่างกันในเรื่องของความเร็ว และความเที่ยงตรงในการแก้ปัญหาได้เป็น 2 แบบ คือ แบบ Reflective จะเป็นคนที่มีความระมัดระวังในการได้ตอบและใช้เวลาในการพิจารณาปัญหาต่างๆทำให้ใช้เวลานานกว่าจะมีการตอบสนอง แต่มักจะมีความเที่ยงตรงถูกต้องกว่าบุคคลประเภท Impulsive ที่จะได้ตอบเร็วแต่มีข้อผิดพลาดมากกว่า ในการศึกษาเปรียบเทียบผลการกระทำของกลุ่มและรายบุคคลของ Shaw (อ้างถึงในธีระพร วิชาวุธ, 2529) ในด้านการแก้ปัญหา (problem solving) ของบุคคลและกลุ่มจากการใช้วิธีศึกษาสองวิธีด้วยกัน คือ วิธีแรก เปรียบเทียบการแก้ปัญหารายบุคคลกับการแก้ปัญหากลุ่มเหล่านี้ในกลุ่ม วิธีที่สอง ให้บุคคลเป็นรายคนจำนวนหลายคนแก้ปัญหาคูหนึ่งแล้วเปรียบเทียบกับแก้ปัญหาคูเดียวกันของบุคคลอีกกลุ่มหนึ่ง ปัญหาที่ใช้ในการศึกษามีหลายประเภท เช่น การสร้างคำจากอักษรในคำหนึ่งที่กำหนดให้ ปริศนาการข้ามแม่น้ำของมนุษย์กินคนและมิชชันนารี การประกอบภาพต่อ การถอดรหัส และปัญหาสี่สิบคำถาม เป็นต้น ผลที่ได้ Shaw สรุปว่า กลุ่มสามารถให้คำตอบที่ดีกว่าและมากกว่าบุคคลแต่เวลาที่ใช้ในการแก้ปัญหาจะไม่แตกต่างกันอย่างเด่นชัด และเมื่อพิจารณาจากจำนวนชั่วโมงต่อคนที่ใช้ในการแก้ปัญหา บุคคลจะใช้เวลาน้อยกว่ากลุ่ม ข้อสรุปที่ได้ดังกล่าว สามารถอธิบายได้ดังนี้คือ

1. ในการทำงานที่สลับซับซ้อน ความสามารถรายบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันออกไปสามารถช่วยให้กลุ่มได้แนวทางในการแก้ปัญหามากกว่าการแก้ปัญหารายบุคคล
2. ในการทำงานที่ยาก ซึ่งบุคคลทั่วไปทำไม่ค่อยได้ การทำงานเป็นกลุ่มจะไม่ได้เปรียบเทียบการทำงานเป็นรายบุคคล
3. ในการแก้ปัญหาที่สลับซับซ้อนปานกลางและคำตอบที่ต้องการเป็นคำตอบที่ดีที่สุดหรือการแก้ปัญหที่สามารถตรวจสอบขั้นตอนการแก้ได้ กลุ่มสามารถทำได้ดีกว่าบุคคล

คำอธิบายเหล่านี้ค่อนข้างจะกว้างขวาง เนื่องจากมีตัวแปรหลายตัวเข้ามาเกี่ยวข้อง เช่น ธรรมชาติในความยากง่ายของงาน และเกณฑ์ในการตัดสินใจคำตอบ

การพัฒนาโปรแกรมการสอน

โปรแกรมการสอน หมายถึง รายละเอียดของแนวทางการจัดประสบการณ์การเรียนรู้การสอน เพื่อมุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนโดยทั่วไปหรือผู้เรียนที่มีคุณลักษณะพิเศษ เช่น เด็กที่มีความสามารถพิเศษ เด็กพิการ เด็กที่มีผลการเรียนต่ำ ให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาไปตามจุดมุ่งหมายหรือลักษณะของโปรแกรมที่วางไว้ เช่น การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ โปรแกรมการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) โปรแกรมการศึกษาทางอาชีพ โปรแกรมการเตรียมความพร้อมทางอาชีพ เป็นต้น

การพัฒนาโปรแกรมการสอน

Mclaughlin and Eaves (1796 อ้างถึงใน Paul and Mclaughlin, 1981) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับลำดับขั้นตอนกระบวนการพัฒนาโปรแกรมการสอน ประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ดังนี้ คือ

1. การประเมินผู้เรียน (Assesment)
2. การตั้งเป้าหมายและจุดประสงค์การสอน (Setting Goals and Instructional Objectives)
3. การวิเคราะห์ผลงาน (Task Analysis)
4. การเลือกและใช้กลยุทธ์ในการสอนรวมทั้งวัสดุ อุปกรณ์ (Selection and use of Instructional Strategies including Materials)
5. การประเมินผลโปรแกรม (Program Evaluation)

การพัฒนาโปรแกรมการศึกษาต้องมีการประเมินโปรแกรมเพื่อทราบว่าโปรแกรมนั้นมีคุณภาพมากน้อยเพียงใด Tyler (1930 อ้างถึงใน สุกฤษณ์ สุกมลสันต์และคณะ, 2535) ได้กล่าวว่า การประเมินคือ การเปรียบเทียบพฤติกรรมเฉพาะอย่าง (performance) กับจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมที่วางไว้ โดยมีความเชื่อว่า จุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้อย่างชัดเจน รัดกุม และจำเพาะเจาะจงแล้ว จะเป็นแนวทางช่วยในการประเมินได้เป็นอย่างดีในภายหลัง ซึ่งแนวความคิดดังกล่าวนี้เรียกว่า “แบบจำลองที่ยึดความสำเร็จของจุดมุ่งหมายเป็นหลัก” (Goal Attainment Model or Objective) ซึ่ง Tyler มีความเห็นว่าการประเมินโครงการเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนการสอน และผู้เชี่ยวชาญด้านหลักสูตรควรจะทำกรประเมินโครงการซึ่งเป็นงานส่วนหนึ่งของการพัฒนาหลักสูตร หรือการประเมินค่าของหลักสูตรได้ด้วย ซึ่ง Tyler ได้จัดลำดับขั้นตอนในการเรียนการสอนและการประเมินผลไว้ดังต่อไปนี้

1. ตั้งจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมด้วยข้อความที่ชัดเจนเฉพาะเจาะจง
2. กำหนดเนื้อหา หรือ ประสบการณ์ทางการศึกษาที่ต้องใช้ให้บรรลุตามความมุ่งหมายที่

ตั้งไว้

3. เลือกวิธีการเรียนการสอนที่เหมาะสมในการที่จะทำให้เนื้อหาที่วางไว้ประสบผลสำเร็จ
4. ประเมินผลโครงการ โดยการตัดสินด้วยการวัดผลทางการศึกษา หรือทดสอบสัมฤทธิ์

ผลในการเรียน

การประเมินผลตามความคิดของ Tyler อาศัยการวัดพฤติกรรมเฉพาะอย่าง ก่อนและหลังการเรียน (Pre-Post Measurement of performance) และมีการกำหนดเกณฑ์ไว้ก่อนล่วงหน้าว่าความสำเร็จระดับใดจึงจะถือว่าจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ประสบผลสำเร็จ การประเมินตามแนวคิดนี้ เหมาะสำหรับการประเมินสรุปผล (Summative evaluation) มากกว่าการประเมินความก้าวหน้า

ลักษณะของโปรแกรมการสอน

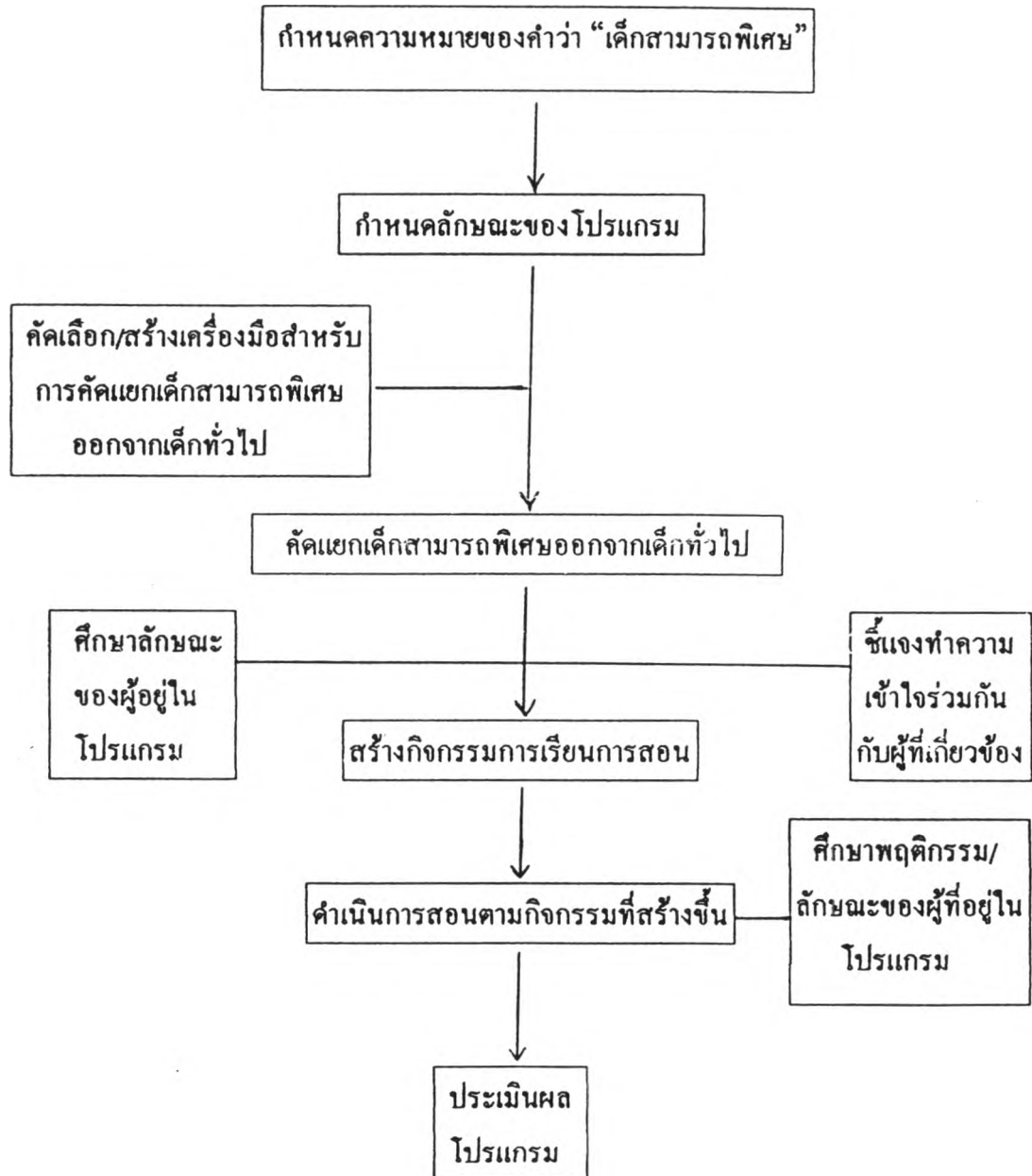
ลักษณะของรายละเอียดของโปรแกรมส่วนใหญ่จะประกอบไปด้วยจุดมุ่งหมาย ลักษณะของโปรแกรม การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม วิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและการประเมินผลโปรแกรม

ตัวอย่างของโปรแกรมการสอน

จากการศึกษาเกี่ยวกับโปรแกรมการสอน สามารถนำเสนอตัวอย่างของโปรแกรมการสอนแต่ละรูปแบบได้ดังต่อไปนี้

1. รูปแบบโปรแกรมการศึกษาสำหรับสามารเด็กพิเศษในชั้นประถมศึกษา
ดวงเดือน อ่อนนุ่ม (2529) ได้เสนอรูปแบบโปรแกรมการศึกษาสำหรับเด็กสามารพิเศษ
ในชั้นประถมศึกษาไว้ดังแผนภูมิที่ 1

แผนภูมิที่ 1 รูปแบบการศึกษาสำหรับเด็กสามารถพิเศษในชั้นประถมศึกษา

2. โปรแกรมการพัฒนาและส่งเสริมผู้มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (พสวท.) (อ้างถึงในอัมพรรัตน์ วัฒนะโชติ, 2536)

มีองค์ประกอบดังนี้

วัตถุประสงค์ เพื่อผลิตนักวิทยาศาสตร์ที่มีความรู้ ความสามารถในสาขาที่ประเทศต้องการ

ผู้รับผิดชอบ กระทรวงศึกษาธิการ ทบวงมหาวิทยาลัย กระทรวงวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี สถาบันส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี (สสวท.)

ลักษณะของโปรแกรม เป็นการพัฒนาและส่งเสริมนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางวิทยาศาสตร์ เริ่มตั้งแต่ระดับมัธยมศึกษาไปจนถึงชั้นอุดมศึกษา โดยได้รับทุนตลอดช่วงการศึกษา

การคัดเลือกนักเรียนเข้าโปรแกรม คัดเลือกจากนักเรียนที่มีความสามารถพิเศษทางด้านวิทยาศาสตร์และสมัครใจที่จะเข้าร่วมโปรแกรม โดยต้องเป็นผู้มีผลการเรียนดีสม่ำเสมอ ไม่ต่ำกว่ามาตรฐานที่กำหนด มีความประพฤติดี มีจริยธรรมและมีทัศนคติที่ดีต่อวิทยาศาสตร์

วิธีการจัดการเรียนการสอน นักเรียนที่อยู่ในโปรแกรมจะต้องเรียนร่วมกับเพื่อนตามหลักสูตรปกติ แต่ได้รับการสอนเสริมหรือเพิ่มพูนความรู้ในทางวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์นอกเหนือเวลาเรียนปกติ เช่น ตอนเย็นหลังเลิกเรียน วันเสาร์ หรือในช่วงปิดภาคเรียน

3. โปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

วิชานันท์ สตินสถาพรพงศ์ (2535) ได้เสนอการพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่านจับใจความภาษาไทย สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ซึ่งมีองค์ประกอบดังนี้

ความหมายของคำ ว่า “การอ่านจับใจความ”

การอ่านจับใจความหมายถึง ความสามารถในการอ่านจับใจความตามระดับความเข้าใจในการอ่านตามแนวคิดของ Barrett ได้แก่ การจำและการระลึกตามตัวอักษรได้ การอนุมาน การประเมิน และการเห็นคุณค่า

กำหนดจุดมุ่งหมายของโปรแกรม เพื่อให้ นักเรียนพัฒนาทักษะการอ่านจับใจความตามลำดับความเข้าใจในการอ่านตามแนวคิดของ Barrett

ลักษณะของโปรแกรม เป็นโปรแกรมส่งเสริมทักษะการอ่าน แบบกิจกรรมอิสระนอกเวลาเรียน สัปดาห์ละ 3 วัน

การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่สนใจเข้าร่วมโปรแกรม ปีการศึกษา 2534 โรงเรียนสามเสนนอก เขตห้วยขวาง สังกัดกรุงเทพมหานคร จำนวน 30 คน

4. โปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

สมิต ออบสุวรรณ (2538) ได้เสนอโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ มีองค์ประกอบ ดังนี้

กำหนดเป้าหมายของโปรแกรม เพื่อให้เด็กนักเรียนมีโอกาสพัฒนาความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ ตามศักยภาพแห่งตนได้เต็มที่

กำหนดลักษณะของโปรแกรม เป็นโปรแกรมเสริมหลักสูตร จัดนอกเวลาเรียน ปกติ สัปดาห์ละ 3 วัน (วันจันทร์ วันอังคาร และวันพุธ) หลังเลิกเรียน ช่วงเวลา 15.30-16.30 น. รวมเวลาทั้งหมด 24 ครั้ง

เกณฑ์การคัดเลือกนักเรียนเข้าร่วมโปรแกรม เป็นนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ทุกระดับความสามารถที่สมัครใจและได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองในการเข้าร่วมโปรแกรม

การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ประกอบด้วย ขั้นนำเข้าสู่บทเรียน ขั้นรับทราบและกำหนดปัญหา ขั้นกำหนดทางเลือกและรวบรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้อง ขั้นประเมินทางเลือก ขั้นเลือกทางเลือกที่ดีที่สุด ขั้นวางแผนและปฏิบัติตามการตัดสินใจ ขั้นประเมินผลการตัดสินใจและขั้นสรุป

การประเมินผลโปรแกรม โดยการพิจารณาจาก คะแนนการทดสอบความสามารถในการคิดอย่างมีวิจารณญาณด้านการตัดสินใจ และความคิดเห็นของนักเรียนเกี่ยวกับการจัดกิจกรรมในโปรแกรม

นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่เป็นการพัฒนาโปรแกรมอื่นๆ อีกเช่น การพัฒนาโปรแกรมส่งเสริมความสามารถในการแก้โจทย์ปัญหาเชิงตรรกศาสตร์สำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงของ เพ็ญรุ่ง เพ็ชรกิจ (2538) การพัฒนาโปรแกรมการเพิ่มพูนความสามารถในการอ่านอย่างมีวิจารณญาณสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงวิชาภาษาอังกฤษ โรงเรียนสาธิตแห่งมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ของวันนารี ทวีวรดิถ (2538) การพัฒนาโปรแกรมการฝึกอบรมครูประจำการ เพื่อสอนนักเรียนชั้นประถมศึกษาที่มีสมาธิบกพร่องและมีพฤติกรรมไม่อยู่นิ่งของนิสรา ขจรจิตต์เมตต์ (2538) การพัฒนาโปรแกรมการเสริมความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ของจินดา สุภาพโรจน์ (2538) และการ

พัฒนาโปรแกรมการสอนซ่อมเสริมการอ่านภาษาไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 2 ที่มีสัมฤทธิ์ผลการอ่านภาษาไทยต่ำ ของหทัยรัตน์ คงวัณนะ (2539) เป็นต้น

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคำขัดแย้งของนักเรียนโดยใช้การอภิปรายกลุ่ม ทั้งในประเทศและต่างประเทศ มีรายละเอียดนำเสนอตามลำดับได้ดังนี้

งานวิจัยในประเทศ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาคำขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม นำเสนอได้ดังต่อไปนี้

ทวีศักดิ์ ทิพย์รอด (2526) ได้ทำการศึกษา เปรียบเทียบผลการเรียนรู้ด้านพุทธพิสัย วิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิตของนักศึกษาผู้ใหญ่ระดับ 3 จากการฟังรายการวิทยุที่เห็นบทละครวิทยุ บทสนทนาและบทความด้วยการอภิปรายกลุ่ม นักศึกษาผู้ใหญ่ จำนวน 104 คน สุ่มออกเป็น 4 กลุ่ม กลุ่มทดลอง 3 กลุ่ม กลุ่มควบคุม 1 กลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 1 เรียนจากการฟังบทละครวิทยุตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 2 เรียนด้วยการฟังบทสนทนาตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มทดลองที่ 3 เรียน ด้วยการฟังบทความตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม ส่วนกลุ่มควบคุมนั้นเรียนจากการสอนปกติ ผลการทดลอง พบว่า ผลการเรียนรู้ด้านพุทธพิสัยทั้ง 3 เรื่องที่ใช้ทดลอง กลุ่มที่เรียนจากการฟังวิทยุที่เป็นบทละครวิทยุตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม มีผลการเรียนรู้ด้านพุทธพิสัยสูงกว่ากลุ่มที่เรียนจากการสอนปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ส่วนกลุ่มที่เรียนจากการฟังบทความตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม กลุ่มที่เรียนจากการฟังบทสนทนาตามด้วยการอภิปรายกลุ่ม มีผลการเรียนด้านพุทธพิสัยแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

หอมนวล ใจชื่อ (2529) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบความสามารถในการแก้ปัญหาวงทางวิทยาศาสตร์และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ที่เรียนด้านการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปราย ระหว่างนักเรียนกับนักเรียนและระหว่างครูกับนักเรียน พบว่า นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายระหว่างนักเรียนกับนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาวงทางวิทยาศาสตร์ แตกต่างจาก นักเรียนที่ได้รับการสอนแบบสืบเสาะหาความรู้โดยใช้เทคนิคการอภิปรายระหว่างครูและนักเรียน กล่าวคือ

นักเรียนที่ใช้เทคนิคการอภิปรายระหว่างนักเรียนกับนักเรียนมีความสามารถในการแก้ปัญหาทางวิทยาศาสตร์สูงกว่านักเรียนที่ใช้เทคนิคการอภิปราย ระหว่างครูและนักเรียน

รจนา ชัยมีเขียว (2530) ได้ทำการเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ และ ความสนใจต่อวิธีสอนการพูดของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่สอนโดยการสอนแบบอภิปรายกลุ่ม การแสดงบทบาทสมมติ และการสอนตามคู่มือครู เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการพูด แบบสอบถามวัดความสนใจต่อวิธีสอนการพูดและแบบประเมินการพูดโดยได้แบ่งกลุ่มทดลองออกเป็น 3 กลุ่มตามการสอน 3 วิธี เวลาสอนที่ใช้กลุ่มละ 9 คาบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่เรียนการพูดโดยการอภิปรายกลุ่มมีผลสัมฤทธิ์ที่วัดจากแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ และจากการวัดในแบบประเมินการพูดและจากการวัดในแบบสอบถามความสนใจต่อวิธีการสอนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครู และ การแสดงบทบาทสมมติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 ส่วนนักเรียนที่เรียนการพูดโดยการแสดงบทบาทสมมติกับการสอนตามคู่มือครูมีผลสัมฤทธิ์ทางการพูดไม่แตกต่างกันและนักเรียนที่เรียนโดยการแสดงบทบาทสมมติมีผลสัมฤทธิ์จากแบบประเมินการพูดและความสนใจต่อวิธีสอนสูงกว่าการสอนตามคู่มือครูอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ ระดับ.01

ศิริวรรณ ฉากแก้ว (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของการใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยที่มีต่อความสามารถทางการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แผนการสอนการเขียนความเรียงภาษาไทย 2 ชุด โดยชุดหนึ่งใช้การอภิปรายกลุ่มย่อย อีกชุดหนึ่งใช้การเรียนปกติสร้างแบบสอบถามการเขียนความเรียงภาษาไทย 2 ฉบับใช้สอบก่อนและหลังการทดลองสอน ผลการวิจัยพบว่า การใช้การอภิปรายกลุ่มย่อยส่งผลให้ความสามารถในการเขียนความเรียงภาษาไทยของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 สูงกว่าการใช้การเรียนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

กาญจนา หลวงจอก (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาผลของการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลแก่นักเรียนจากการฝึกพฤติกรรมที่สอดคล้องกันของภาษาท่าทางและภาษาด้อยค่าและการฝึกวิธีแก้ไขความขัดแย้งระหว่างบุคคลอย่างเป็นขั้นตอนโดยใช้เทคนิคการฝึก คือ การให้คำแนะนำ การใช้ตัวแบบ การแสดงบทบาทสมมติ การฝึกซ้อมพฤติกรรม การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการเสริมแรงทางบวก

ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ปีการศึกษา 2535 โรงเรียนบางแพปฐมพิทยา จังหวัดราชบุรี ที่มีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคล ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 30 ลงมา จำนวน 16 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 8 คน ใช้เวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ๆละ 2 ครั้งๆละ 1 ชั่วโมง ในวันจันทร์และวันพุธ

ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนที่ได้รับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลสูงมีพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลสูงกว่านักเรียนที่ได้รับการสอนแบบปกติอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ (2536) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาสถานการณ์จำลองเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนารูปแบบการสร้างสถานการณ์จำลองและสร้างสถานการณ์จำลอง เรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษา วิธีการวิจัย แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน คือ การพัฒนารูปแบบการสร้างสถานการณ์จำลอง และ การสร้างสถานการณ์จำลองเรื่อง การแก้ปัญหาความขัดแย้งเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้งในการบริหารโรงเรียนประถมศึกษาตามรูปแบบการสร้างสถานการณ์จำลองที่พัฒนาไว้

รูปแบบของสถานการณ์จำลองที่พัฒนาขึ้นประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ความสามารถพื้นฐานที่จำเป็นสำหรับผู้สร้างสถานการณ์จำลอง หลักการและขั้นตอนของการสร้างสถานการณ์จำลอง และการทดลองใช้และการปรับปรุงสถานการณ์จำลอง

สถานการณ์จำลองที่สร้างขึ้นประกอบด้วย บทบาทของอาจารย์ใหญ่ 1 คน และครู 8 คน ซึ่งต้องพบปัญหาความขัดแย้ง วางแผนแก้ปัญหาและดำเนินการแก้ปัญหาโดยทุกฝ่ายต้องมีปฏิสัมพันธ์กันและได้รับผลการตัดสินใจของตน ซึ่งสามารถแปลออกมาเป็นคะแนนที่สามารถบอกระดับความสามารถในการแก้ปัญหาได้ กิจกรรมในสถานการณ์จำลองสามารถดำเนินการได้หลายรอบตามความเหมาะสมของเวลา หลังกิจกรรมรอบสุดท้ายเป็นการอภิปรายสรุป

ผลการประเมินประสิทธิภาพของสถานการณ์จำลองพบว่า สถานการณ์จำลองนี้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกประการ กล่าวคือ มีลักษณะที่เหมือนจริงสามารถใช้ได้ดี ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจและเจตคติสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 บรรยากาศการเรียนรู้โดยใช้สถานการณ์จำลองอยู่ในระดับดีมากและผู้เรียนพัฒนาทักษะและจิตพิสัยบางประการอีกด้วย

จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอภิปรายกลุ่มที่ได้นำเสนอไว้นั้นเป็นการศึกษาเปรียบเทียบลักษณะของวิธีการสอนโดยการอภิปรายกลุ่มกับการสอนตามวิธีการสอนแบบต่างๆและการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมการจัดการความขัดแย้งของบุคคลในระดับผู้บริหารกับการฝึกพฤติกรรมที่เหมาะสมในการเผชิญความขัดแย้งระหว่างบุคคลของนักเรียนในระดับมัธยมศึกษา

งานวิจัยต่างประเทศ

งานวิจัยในต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโปรแกรมการส่งเสริมความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โดยใช้เทคนิคการอภิปรายกลุ่ม สามารถนำเสนอได้ดังต่อไปนี้

Lefurgy and Waloshin (1969) ได้ทำการทดลองยกระดับจิตใจของเด็กโดยใช้การอภิปรายจากกลุ่มเพื่อน คือ ให้เด็กที่ถูกทดลองรับฟังเหตุผลจากการอภิปรายของกลุ่มเพื่อน ผลการวิจัยพบว่าเหตุผลที่เพื่อนๆ เสนอมา นั้นมีอิทธิพลอย่างมากสามารถเพิ่มหรือลดขั้นการพัฒนาทางจริยธรรมได้ และการเปลี่ยนแปลงนี้มีผลคงทนวัดได้หลังจากการฝึก 100 วัน และความคงทนในการเปลี่ยนแปลงระดับจริยธรรมที่สูงขึ้น มีมากกว่าการเปลี่ยนแปลงในขั้นต่ำกว่า

Blatt and Kohberg (1975) ได้ทำการทดลองพัฒนาการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีอภิปรายกลุ่มในห้องเรียน กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา จำนวน 4 ห้องเรียน ในแต่ละห้องเรียนนั้นประกอบด้วยผู้เรียนซึ่งมีการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรม 3 ชั้น การฝึกนั้นใช้วิธี อภิปรายกลุ่มในหมู่นักเรียนด้วยกันใช้สถานการณ์ที่เป็นปัญหาทางจริยธรรมใช้เวลาฝึก 1 ภาคเรียน ผลการวิจัยพบว่า การฝึกการใช้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้วยวิธีการอภิปรายกลุ่มนั้นทำให้กลุ่มทดลองมีเหตุผลเชิงจริยธรรมสูงกว่ากลุ่มควบคุมอย่างเชื่อมั่นได้ และเมื่อทดสอบอีกครั้งหลังจากการฝึก 1 ปี ก็ยังพบว่าเหตุผลเชิงจริยธรรมของกลุ่มทดลองยังสูงกว่าของกลุ่มควบคุม

Biskin and Hoskinson (1977 อ้างถึงในศิริวรรณ ฉากแก้ว, 2533) ได้ทดลองสอนจริยธรรมโดยใช้วิธีการจัดโครงสร้างการอภิปรายเกี่ยวกับจริยธรรมที่ตัดสินใจ จากวรรณคดีและการอ่านเรื่องราวโดยใช้นักเรียนระดับ 4-5 แบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม และวัดจริยธรรมตามวิธีของโคลเบอร์กจากนั้นก็ทดลองโดยกลุ่มทดลองให้อภิปรายอย่างมีระบบ ครูใช้คำถาม 3 แบบ คือ คำถามเกี่ยวกับข้อเท็จจริง ดีความ ประเมิน เพื่อช่วยให้ผู้เรียนสมมติบทบาทของตนเองไป ส่วนกลุ่มควบคุมปล่อยให้มีการอภิปรายเป็นไปตามปกติ จากนั้นก็ทำการทดสอบจริยธรรม ผลการวิจัยพบว่า การอภิปรายอย่างมีระบบที่ให้โอกาสผู้เรียนให้อยู่ในบทบาทในห้องเรียน สามารถเปลี่ยนการตัดสินใจด้านจริยธรรมในระดับที่สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

Yager, Johnson and Johnson (1985 อ้างถึงในกิ่งดาว กลิ่นจันทร์, 2537) ได้เปรียบเทียบผลการเรียนของนักเรียนระดับชั้นเกรด 2 จำนวน 75 คน ซึ่งสุ่มแบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม แต่ละกลุ่มประกอบด้วย นักเรียนที่เรียนในระดับ ดี ปานกลาง และอ่อน ทั้งสองเพศเท่าๆกัน กลุ่มแรกให้ทำงานที่ได้รับมอบหมายเป็นรายบุคคล กลุ่มสองให้ทำงานและมีการอภิปรายในกลุ่มเพื่อนที่เรียนด้วยวิธีการร่วมมือโดย มีการกำหนดโครงสร้างของการอภิปรายอย่างชัดเจน และ กลุ่มสามให้งานลักษณะเดียวกับกลุ่มสองแต่ไม่ได้กำหนดโครงสร้างของการอภิปราย ผู้วิจัยทำการทดสอบนักเรียนทั้ง 3 กลุ่มรวม 2 ครั้ง หลังจากให้นักเรียนทั้งสามกลุ่มเรียนเนื้อหาวิชาได้ครึ่งหนึ่งของหน่วยการเรียนรู้และการคงอยู่ของการเรียนรู้ใช้เวลาในการปฏิบัติงาน 14 ครั้ง ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนในกลุ่มที่มีการเรียนแบบร่วมมือทั้งสองกลุ่ม มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนที่เรียนเป็นรายบุคคล

Stevens (1992) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความสามารถในการแก้ปัญหาความขัดแย้งของเด็กกับการใช้ภาษาเฉพาะและเด็กกับการใช้ภาษาปกติ วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อศึกษาความสามารถใน

การแก้ปัญหาความขัดแย้งของเด็กกับการใช้ภาษาเฉพาะ (Children With Specific Language Impairment ; SLI) จำนวน 30 คนและกับเด็กที่ใช้ภาษาปกติ(Normal Language ; NL)จำนวน 30 คน ในเกรด 3 ถึง 7 ดำเนินการวิจัย มีสถานการณ์สมมติและคำถามจากสถานการณ์กำหนดไว้สำหรับให้เด็กมีส่วนร่วมในกิจกรรมการแก้ปัญหาโดยสมมติตามความขัดแย้งในความคิดของเขาแล้วนำเสนอการแก้ปัญหาและแสดงบทบาทสมมติในความขัดแย้งอย่างที่เขาต้องการ โดยเด็กNLI จะได้รับคำแนะนำเกี่ยวกับประเภทของยุทธศาสตร์การแก้ปัญหาความขัดแย้งน้อยกว่าเด็ก NL

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ สถานการณ์สมมติและคำถามจากสถานการณ์นั้นโดยปรับเนื้อหาความขัดแย้งมาจากของ Shantz and Shantz (1985) และของ Renshaw and Asher (1983) และประเภทของยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง 27 ประเภท ตามแนวคิดของ Shantz and Shantz (1985) ซึ่ง Selman and others(1981) นำมาปรับปรุงใช้ให้สัมพันธ์กับอายุของเด็กโดยจะแบ่งระดับความสามารถในการแก้ปัญหาออกเป็น 4 ระดับ ตามรูปแบบของเซลแมน (Selman's Stage Model)(1980) ในส่วนของความเข้าใจระหว่างบุคคลและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง เนื้อหาในประเภทของยุทธศาสตร์ทั้ง 27 ข้อนั้นเป็นลักษณะของการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่แสดงออกมาโดยคำพูดหรือการกระทำของเด็กในสถานการณ์นั้นๆการวัดจึงพิจารณาจากคำพูดหรือการกระทำของเด็กว่ามีหรือไม่ มีอยู่ในยุทธศาสตร์ข้อใดข้อหนึ่งจากจำนวนยุทธศาสตร์ทั้งหมดที่มีอยู่

ผลจากการวิจัยพบว่าเด็ก NLI จะมีการตอบรับและการแสดงคำพูดออกมามากกว่าเด็ก NL เพียงเล็กน้อยและมีเพียงเฉพาะในการแสดงบทบาทสมมติเท่านั้น

Lupton-Smith (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลของโปรแกรมการฝึกการประนีประนอมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายและโรงเรียนประถมศึกษา วัดดูประสงค์ของการวิจัยเพื่อตรวจสอบผลของโปรแกรมการฝึกการประนีประนอมของนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายที่เป็นผู้ฝึกและนักเรียนประถมศึกษาที่ได้รับการฝึกโดยให้ความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาการศึกษาแก่เด็ก เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทฤษฎีความรู้โดยให้การแทรกแซงความรู้ ตัวแปรอิสระสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย คือ เหตุผลทางจริยธรรม โดยมีเครื่องมือที่ใช้ประเมิน คือ แบบสอบ The Defining Issues Test และการพัฒนาจิตสำนึกซึ่งจะประเมินโดยใช้แบบสอบ The Washington Sentence Completion Test แบบสอบ The Social Skill Rating Sytem แบบรายงานตนเองในการประเมินความร่วมมือ การควบคุมตนเอง นักเรียนประถมศึกษาเป็นตัวแปรอิสระ การศึกษาประกอบด้วยสองตอนกำหนดให้ตัวแปรของกลุ่มควบคุมไม่เท่ากัน เพื่อเปรียบเทียบผู้ฝึกในกลุ่มทดลองที่เป็นนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายจากนักเรียนสองกลุ่มที่ได้ช่วยกิจกรรม กลุ่มทดลองจะชี้ให้เห็นผลในทางบวกจากการประเมินจริยธรรม หรือการพัฒนาจิตสำนึกจากการเปรียบเทียบผลการแทรกแซงความรู้ การทดลองตอนที่สองจะเพิ่มกลุ่มผู้ประนีประนอมของนักเรียนประถมศึกษา และใช้แบบวัด The Social Skill Rating System ก่อนและหลังการทดลอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้ t-test และ ANOVA

ผลการวิจัย พบว่า ในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลายไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่ใช้เครื่องมือวัดจริยธรรมและการพัฒนาจิตสำนึก ทุกกลุ่มมีคะแนนทางจริยธรรมเพิ่มขึ้นเพียงเล็กน้อย ส่วนในการประเมินจิตสำนึกไม่พบการเปลี่ยนแปลง การทดสอบ t-test ของคะแนนจากก่อนทดลองในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า มีการเพิ่มขึ้นหลังจากการทดลองอย่างมีนัยสำคัญในเรื่องของการควบคุมตนเอง

Nelson- Haynes (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ผลที่ได้รับจากการใช้โปรแกรมการแก้ปัญหาความขัดแย้งในโรงเรียนของรัฐในแคลิฟอร์เนีย วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของโปรแกรมการแก้ปัญหาคความขัดแย้งในโรงเรียนของรัฐในแคลิฟอร์เนีย

ตัวอย่างประชากร เป็นนักเรียนจำนวน 112 คนและบุคคลากรของโรงเรียนจากโรงเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย มัธยมศึกษาตอนต้นและโรงเรียนประถมศึกษา ระดับละ 2 โรงเรียนในแต่ละระดับจะแบ่งออกเป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม เกณฑ์การเลือกโรงเรียนคือเป็นโรงเรียนที่อยู่ในพื้นที่ที่มีความเสี่ยงในเรื่องเพศและจริยธรรม เครื่องมือที่ใช้ในการทดสอบก่อนและหลังการทดลองของนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างประชากร คือ การประเมินการใช้รูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้ง การสอบวัดทัศนคติ การสำรวจสภาพโรงเรียน และ การวัดมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง ส่วนบุคคลากรของโรงเรียนจะทดสอบก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้การประเมินรูปแบบการแก้ปัญหาความขัดแย้งและการสำรวจสภาพโรงเรียนนักเรียนในกลุ่มทดลองจะได้รับการฝึกการประนีประนอมและการแก้ปัญหาความขัดแย้ง ส่วนกลุ่มควบคุมไม่ได้รับการฝึก

ตัวแปรต้นในการทดลอง คือ กลุ่มทดลองกับกลุ่มควบคุม ระดับการศึกษาและเพศ ตัวแปรตาม คือ ทัศนคติ รูปแบบการแก้ปัญหาคความขัดแย้ง บรรยากาศของโรงเรียนและมโนทัศน์เกี่ยวกับตนเอง วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้ t-test , F-test และไคสแควร์

ผลการวิจัย พบว่า ไม่มีความแตกต่างในกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ ความรู้สึกตระหนักในความยุ่งเหยิงและความปลอดภัยเกี่ยวกับความขัดแย้งในเด็กโตจะมีมากกว่าเด็กที่เล็กกว่า อย่างไรก็ตาม แม้ว่าจากการศึกษาในครั้งนี้จะไม่มีน้ำหนักมากเพียงพอแต่ก็พบว่าการศึกษาที่ผู้เรียนได้ฝึกการประนีประนอมนี้จะส่งผลสืบเนื่องให้เกิดการแก้ปัญหาความขัดแย้งขึ้นโดยทันทีกับสิ่งแวดล้อมของโรงเรียน

Patti (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความเข้าใจในเรื่องการประนีประนอมของโปรแกรมการแก้ปัญหาคความขัดแย้งที่ขยายอยู่ในโรงเรียน : การแก้ปัญหาคความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์ เป็นการศึกษาคเกี่ยวกับการประเมินโปรแกรม Resolution Conflict Creatively Program (RCCP) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประสพการณ์จากการเป็นผู้ประนีประนอมของนักเรียนและความเข้าใจในโปรแกรมการประนีประนอมของโรงเรียนที่เป็นสมาชิก

ตัวอย่างประชากร เป็นโรงเรียนประถมศึกษา 2 โรง และโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น 1 โรง จาก 3 รัฐ คือ แคลิฟอร์เนีย หลุยส์เซียนา และนิวเจอร์ซีย์

การดำเนินการวิจัย เป็นแบบกรณีศึกษาในการอธิบายความเข้าใจของนักเรียนที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประเมินประเมิน โดยนำข้อมูลจากประสบการณ์ในการทำการประเมินประเมินของผู้เรียนและใช้ข้อมูลจากการสังเกตและการวินิจฉัยของครู จากผู้ทำการฝึกการประเมินประเมิน ผู้บริหารโรงเรียน ผู้ที่เกิดความขัดแย้ง และนักเรียนคนอื่นๆมาประกอบ งานวิจัยศึกษาถึงความคล้ายคลึงและความแตกต่างในการใช้โปรแกรม RCCP ของโรงเรียนในแต่ละพื้นที่ ใช้กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลโดยการอธิบายในแนวคิดเกี่ยวกับความเข้าใจของนักเรียนผู้ทำการประเมินประเมินในเรื่องความแตกต่างของสิ่งที่เขาเชื่อกับสิ่งที่เขาทำในการดำรงชีวิตของเขาและคนอื่นๆ การศึกษาข้อมูลใช้ตัวอย่างประชากร 1 คนในการอ้างอิงไปยังประชากร 283 คนใน 3 โรงเรียน

นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่าง ในด้านของที่ตั้งโรงเรียน ด้านเพศ และ ระหว่างนักเรียนที่ทำการประเมินประเมินและนักเรียนที่ไม่ได้ทำการประเมินประเมิน ผลจากการวิจัยนี้ คือ ทำให้เกิดการสร้างบรรยากาศที่ไม่มีความรุนแรงขึ้นในพื้นที่จากการใช้นักเรียน และผู้ใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่นั้น

Wix (1996) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการนำไปใช้และการประเมินโปรแกรมการแก้ปัญหาความขัดแย้งที่มีอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา วัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อพัฒนาและ นำไปปรับโปรแกรมการแก้ปัญหาความขัดแย้งแบบการประเมินประเมินไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา เครื่องมือในการวิจัย คือ รายงานการประชุม แบบสอบถามความขัดแย้งของนักเรียน การสำรวจความขัดแย้งของครูประจำชั้นและการสำรวจความขัดแย้งของครูแนะแนว โดยการทดสอบก่อนและหลังจากการทดลอง

ผลการวิจัยพบว่าการพัฒนาโปรแกรมและการนำไปใช้ข้อมูลสามารถยืนยันได้ว่าโปรแกรมนี้เกิดประสิทธิผล โดยจะส่งเสริมผลในทางบวกต่อสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนและข้อมูลจากตัวเลขในรายงานในเรื่องความขัดแย้งของโรงเรียนพบว่า มีจำนวนลดลง นักเรียนได้รับประโยชน์จากความรู้ในเรื่องของทักษะการแก้ปัญหาความขัดแย้ง จากการประเมินของครู ผู้ทำการประเมินประเมิน ผู้ปกครอง และเจ้าหน้าที่โรงเรียน พบว่า ความขัดแย้งในบรรยากาศของโรงเรียนลดลงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ไม่ปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจน แต่ผู้ที่เกี่ยวข้องในงานวิจัยต่างก็เชื่อว่าโปรแกรมนี้มีประโยชน์ต่อโรงเรียนและนักเรียนและจะส่งผลไปยังอนาคต

งานวิจัยต่างๆที่เสนอมานั้นเป็นงานวิจัยในลักษณะเชิงทดลองที่เป็นการฝึกการอภิปรายกลุ่มเพื่อปลูกฝังทัศนคติให้กับผู้เรียน ในระดับวัยอายุที่แตกต่างกันกับ การศึกษาการใช้โปรแกรมในเรื่องการแก้ปัญหาความขัดแย้งกับการศึกษารูปแบบพฤติกรรมในการแก้ปัญหาของเด็ก